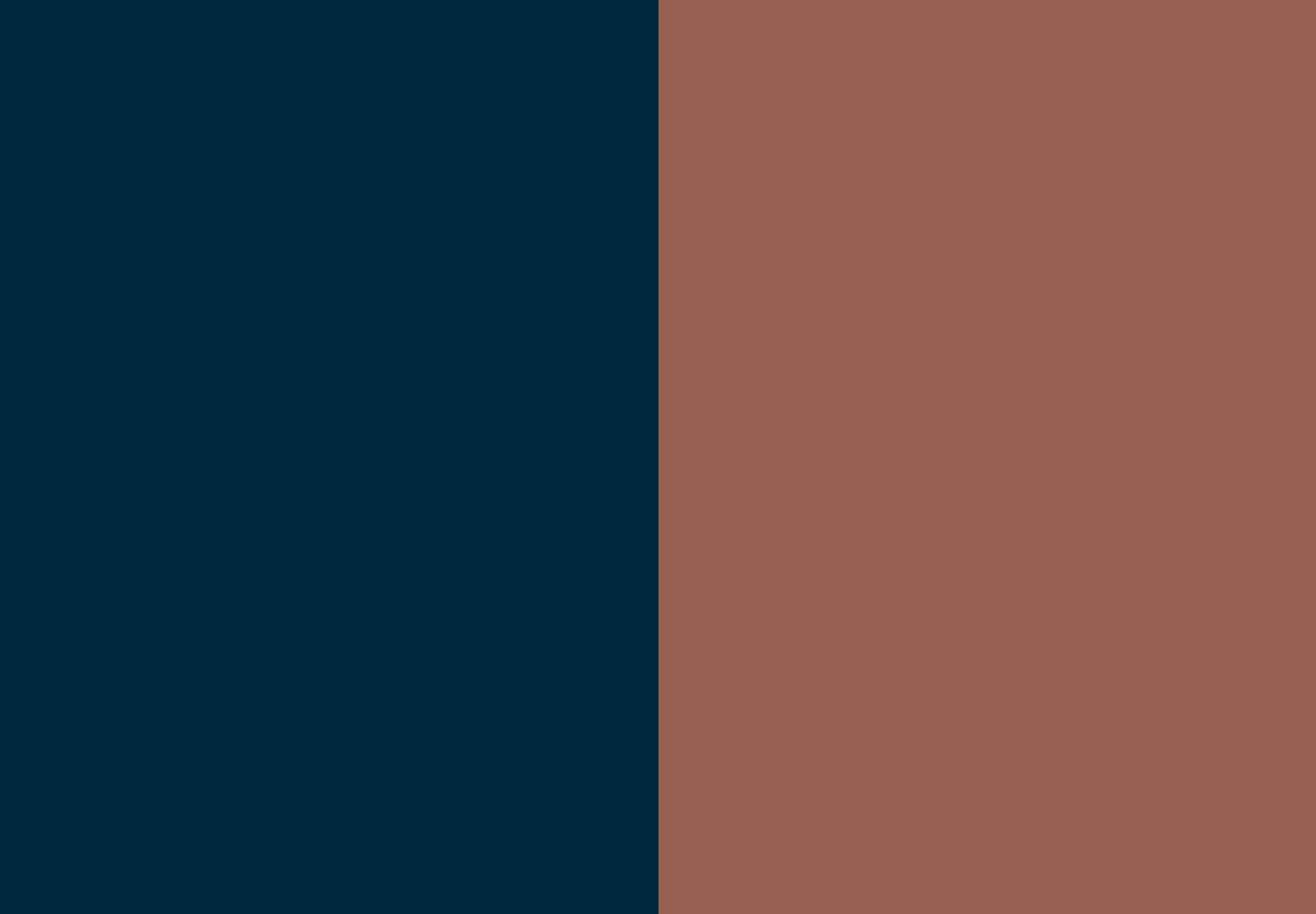

Årsberättelse 2017

signe&ane
GYLLENBERGS
stiftelse

Layout
Agency Leroy

Bilder
Agency Leroy
Kari Suhonen
Matias Uusikylä
Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse sr

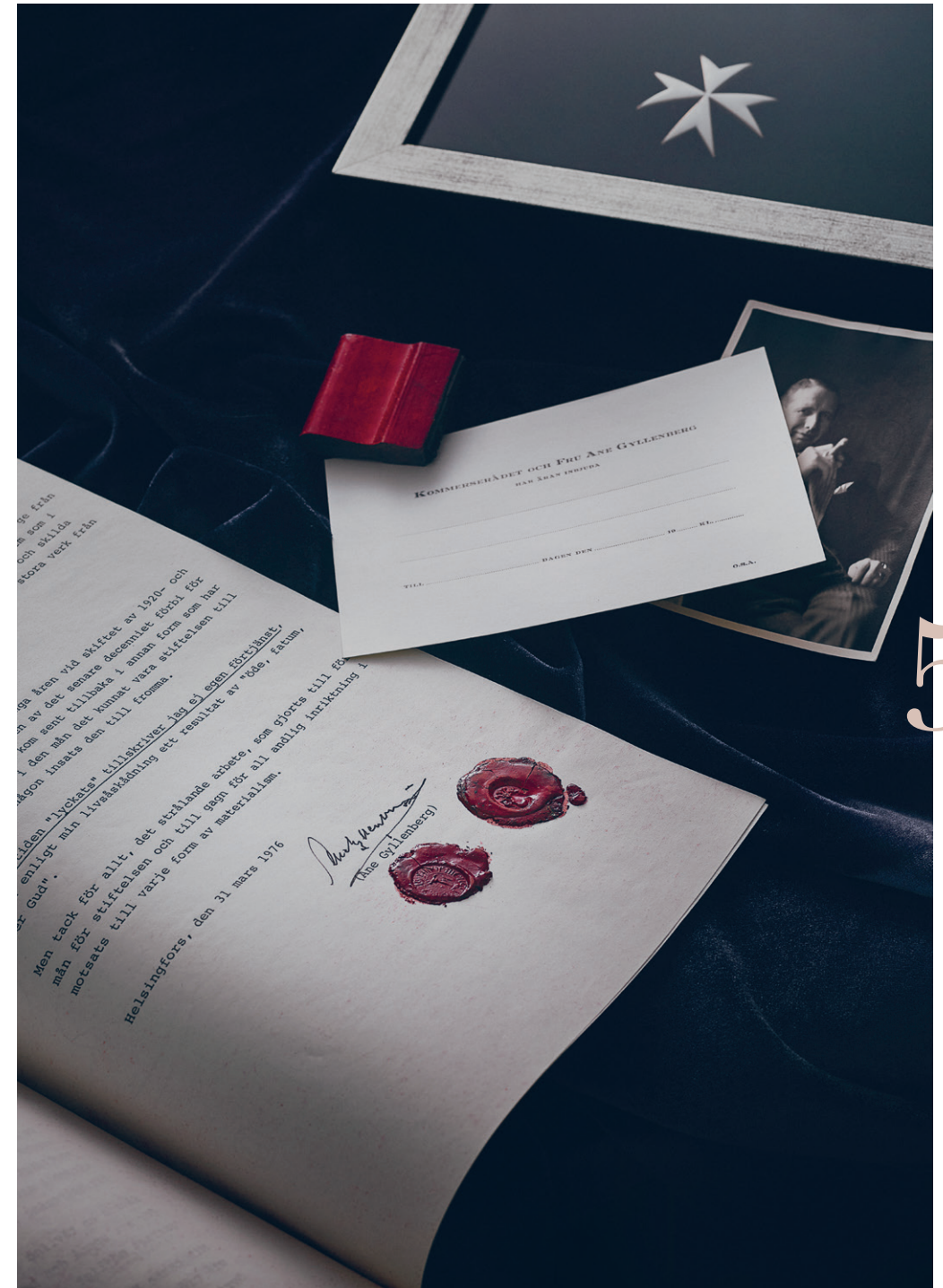
Tryckeri
WhyPrint

4	Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse
7	Konstmuseet Villa Gyllenberg
8	VD:s hälsning
12	Graviditetens inflytande på föräldraskapet, barndomen och den individuella hälsan
16	Raskauden vaikutus vanhemmuuteen, lapsuuteen ja yksilön terveyteen
20	Ane Gyllenberg – en intuitiv, självständig konstsamlare
26	Ane Gyllenberg – intuitiivinen, itsenäinen taiteen keräilijä
32	Styrelse
34	Personal
36	Verksamhetsberättelse
48	Bokslut
61	Beviljade stipendier 2016–2017

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse

4

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse är en av Finlands ledande bidragsgivare inom den psykosomatiska och antroposofiska medicinen och därtill anslutna naturvetenskapliga forskningen samt inom blodforskningens område.

5

Konstmuseet Villa Gyllenberg

Konstmuseet Villa Gyllenberg är ett av de främsta privata museerna i Finland. Det ägs av Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse och befinner sig i donatorernas forna hem på Granö i västra Helsingfors.

7

VD:s hälsning

Tillsammans med alla andra finländare och finländska institutioner, ville också vi i fjol vara med och fira vårt fantastiska Finland och dess hundraårsjubileum som självständig nation. Ett tacksamt tema för en stiftelse vars egen tillkomst och framgång är ett resultat av den något otroliga utveckling som skett i Finland under vår självständighet. Liksom många av stiftelserna i vårt land, har också vi vår bakgrund i en person som i den unga nationen blev mycket framgångsrik. Som ett bevis på sin tacksamhet för denna framgång ville Ane Gyllenberg återgälda genom att grunda Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse med de allmännyttiga ändamålen att understöda medicinsk forskning och på Villa Gyllenberg erbjuda allmänheten en enastående konstsamling.

Ane Gyllenberg var ingalunda ensam i denna gärning. Många är de stiftelser som under vår självständighet uppstått från samma utgångspunkter; antingen som enskilda personers initiativ eller som breda insamlingar bland ett stort antal givmilda donatorer. Vad var väl då mera naturligt än att vårt självständighetsjubileum skulle firas synligt tillsammans med andra stiftelser. Detta skedde inom ramen för den innovationstävling som Delegationen för stiftelser och fonder ordnade. Tävligen under namnet Sekelskaparna hade som tema "Kom och bygg ungdomarna ett nytt bättre århundrade". Tävligen blev en succé som överträffade alla våra förväntningar: över 300 tävlingsbidrag! Juryn, där också jag fick glädjen att medverka, hade ett digert men roligt arbete i att sälla fram 15 finalister. Dessa finalister coachades sedan vidare av utomstående experter och utvecklades till ännu bättre verksamhetsidéer. På stiftelsedagen utsågs de fem vinnarna som tillsammans fick dela på prissumman om nästan 2,5 miljoner euro som ett tjugotal stiftelser, inklusive Gyllenbergs stiftelse, bidragit med. Eldsjä-

larna inom vinnarlagen jobbar nu vidare med att sprida verksamheterna.

Också vår egen verksamhet var minsann värdig vårt fosterlands hundraårsjubileum. Vår jubileumsutställning på Villa Gyllenberg, Ane Gyllenberg – en samlares självständighet, blev den mest framgångsrika utställningen i museets historia. Den kompletterades fint med bild- och textutställningen om Ane Gyllenbergs livsgärning. Även den aktiva föreläsning- och konsertverksamheten på museet bidrog till en aldrig tidigare skådad publiktillströmning. Vill också här passa på att varmt tacka inte bara vår egen personal utan också alla långivare av konstverk och gästande experter och artister för deras bidrag till vår framgång.

Inom den medicinska understödsverksamheten var årets höjdpunkt vårt intressanta symposium om Childbearing, parenthood and outcomes of children – an interplay between psychological and biological factors. Finländska och internationella experter bidrog till att symposiets deltagare fick ta del av de senaste forskningsrönen gällande det ofödda barnets hälsa och hur det påverkas av de blivande föräldrarnas välbefinnande. Med vår stiftelses och dess styrelsemedlemmars breda nätverk kunde vi åter erbjuda deltagarna i ett Gyllenberg-symposium ett högtstående vetenskapligt program. Givetvis kombinerat med trivsamt socialt samvaro och öppet utbyte av tankar och idéer. I äkta gyllenbergsk anda!

Jannica Fagerholm, VD

“Det som i tiden lyckats tillskriver jag ej egen förtjänst, det var enligt min livsåskådning ett resultat av öde, fatum eller Gud.”

Ane Gyllenberg

Graviditetens inflytande på föräldraskapet, barndomen och den individuella hälsan

12

Under det senaste årtiondet har man alltmer börjat fästa uppmärksamhet vid sambandet mellan skeenden i den tidiga fosterutvecklingen och risken för olika sjukdomar senare i livet. Händelser kring själva befruktningen och under den tidiga graviditeten tros inverka på den individuella hälsan inte bara under barndomsåren utan även långt ut i det vuxna livet och under kommande generationer. Temat för Gyllenbergs symposium år 2017 var just denna koppling mellan den gravida kvinnans välmående och barnets hälsa. Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse har under många år genom sin stipendieutdelning stött forskning inom detta område. Flera av dessa inhemska stipendiemottagare inbjöds som föredragshållare till seminariet. Av 16 föreläsare var dock majoriteten

eminenta professorer och forskare från olika delar av världen. Här är några utdrag från föreläsningarna.

De allra första veckorna under fostrets utveckling är ytterst sårbara. Flera graviditetskomplikationer, såsom pre-eclamps, medfödda missbildningar och låg födslovikt, har sitt ursprung i detta tidiga fosterskede. Med hjälp av högteknologiska ultraljudsundersökningar har professor Steegers' team i Nederländerna konstaterat associationer mellan den gravida kvinnans kostvanor, folsyratillskott och rökning och fostrets tillväxt under den första graviditetstrimestern. Man har vidare noterat samband mellan suboptimal tillväxt i embryostadiet och ökad risk för att födas med undervuxenhet och ökad riskprofil

Docenterna Eero Kajantie och Viveca Söderström-Anttila

13

för hjärt- och kärlsjukdomar. Professor Steegers betonade vikten av hälsosamma kost- och levnadsvanor i god tid innan man planerar en graviditet (preconceptional care). Undernäring, rökning och alkoholbruk, vilka alla är riskfaktorer för en negativ graviditetsutgång, bör elimineras innan en befruktning sker. Hälsosamma levnadsvanor före konceptionen verkar inte enbart positivt på fertiliteten utan förhindrar obstetriska komplikationer och sjukdomar hos barnet.

Stress och ångestsymtom hos den gravida mamman har förknippats med ökad risk för suboptimal fostertillväxt och prematuritet. I Finland har professor Katri Räikkönens forskningsgrupp visat att psykologisk stress under graviditeten ökar den fetala

exponeringen av glukokortikoider, vilket förmedlar negativa verkningar på hjärnans utveckling hos fostret. Detta ökar i sin tur riskerna för neurologiska ogynnsamma verkningar senare i livet.

Professor Pathik D. Wadhwa från Kalifornien poängterade att mottaglighet för hälsa eller sjuklighet avgörs via ett dynamiskt samspel mellan den genetiska predispositionen och omgivningen, speciellt under det intrauterina och tidiga postnatala skedet. En negativ intrauterin exposition, behöver inte "i sig" förorsaka ett sjukdomstillstånd, men kan få till stånd en benägenhet för en sjukdom senare i livet genom att forma en fenotypisk mottaglighet till inre och yttre sjukdomsrelaterade riskförhållanden. Växande belägg finns

för att moderns psykologiska och sociala stress under graviditeten representerar just ett sådant utgångsläge, som negativt påverkar barnets framtida fysiska och mentala hälsa. Gruppen studerar den telomera biologin som en viktig underliggande mekanism bakom sambandet mellan den fetala programmeringen och risken för olika sjukdomstillstånd.

Incidensen för graviditetsdiabetes (GDM) är globalt sett 7 %. Kända riskfaktorer för GDM är moderns höga ålder eller övervikt, tidigare GDM, första gradens släktingar med typ 2 diabetes, samt polycystiska ovarier. En mamma med GDM har en 7-falt ökad risk att utveckla typ 2 diabetes under de kommande åren. Avkomman till en mor med GDM har ökad risk för obesitet, glukos intolerans och typ 2 diabetes. Dr Toby Andrew från London berättade om hypotesen att exposition till hyperglykemi under graviditeten kan anses förorsaka epigenetiska förändringar i specifika genomregioner både hos modern och barnet. Expositionen rubbar genfunktioner i sådana nyckelvävnader, som kontrollerar glukoshomeostasen och ökar risken för metaboliska störningar hos mor och barn senare i livet.

Forskning gällande prematura förlossningar och dess följderna för barnets hälsa har stötts av Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse under många år. Docent Eero Kajantie, en av de ansvariga för symposiets vetenskapliga program, är en banbrytande forskare inom området. Han berättade att i Finland är frekvensen för prematura förlossningar låg, under 6 %. Globalt sett är dock prematuritet dock ett stort hälsoproblem med cirka 15 miljoner barn, som föds före den 37 graviditetsveckan varje år. Docent Kajantie berättade att enligt en norsk studie är 90 % av alla som fötts extremt prematurt ute i arbetslivet. Oroväckande är dock det faktum att mindre

än hälften av kvinnor och män födda prematurt själva har barn. Detta kräver mera forskning på området. Påverkar eventuellt prematuriteten könsorganens funktion och produktion av könsceller eller ligger det andra sociala orsaker bakom barnlösheten? I samma session presenterade professor Saigal från Canada intressanta berättelser, där extremt prematurt födda personer själva beskrev sina liv, sina utmaningar och bedrifter. Utmärkande i dessa berättelser var tacksamheten över att vara vid liv och finnas till.

Professor Liisa Lehtonen, Åbo, berättade att utgången för små prematurer har förbättrats under de senaste årtiondena. Den kognitiva utvecklingen och skolframgången är inom normala gränser för de flesta prematurer födda före den 32 graviditetsveckan. Utgången för små prematurer kan ytterligare förbättras genom att minimera separationen mellan föräldrar och nyfödda, genom att involvera föräldrarna i det tidiga vårdarbetet och genom att ge dem egna unika uppgifter i den neonatala vårdenheten.

Andra dagen av symposiet ägnades åt barnlöshet och alternativa sätt att få barn och bilda familj. Ofrivillig barnlöshet drabbar cirka vart sjätte par och beror lika ofta på problem hos kvinnan och mannen. Professor Richard Sharpe från Edinburgh har forskat i levnadsvanornas andel som bakgrund till infertilitet hos mannen. Utvecklingen av testiklarna hos ett pojkfoster är klar ungefär vid den 14 graviditetsveckan. Det finns växande bevis för att faktorer relaterade till den gravida kvinnans levnadsvanor, t.ex. tobaksrökning eller västerländsk diet, inducerar epigenetiska förändringar i spermerna eller embryot/fostret i sådan mån att det tar sig uttryck i form av metabolisk dysfunktion eller reducerad gonadfunktion, när barnet växer upp.

Behandling med surrogatmamma är ett alternativ att få ett eget barn för sådana kvinnor, som saknar en egen livmoder. Behandlingsformen är förbjuden i Norden men utövas på ett altruistiskt sätt i flera europeiska länder. Docent Viveca Söderström-Anttila berättade att resultaten och erfarenheterna av surrogatmoderskapsbehandlingar i genomsnitt är positiva för surrogatmammans, de tilltänkta föräldrarna och barnen.

Behandling med donerade könsceller är ett gott alternativ att få barn, då egna äggceller eller spermier av någon orsak fattas. I Storbritannien har man följt upp familjer och ungdomar, som fått sin början via olika typer av assisterad befruktning. Enligt Vasanti Jadva, Cambridge, har man inte funnit skillnader i den psykologiska och emotionella utvecklingen hos barn födda via surrogatmamma, barn som kommit till med hjälp av donerade könsceller och naturligt tillkomna barn.

Docent Harriet Vermeer från Nederländerna talade om adoption som en intervention. Hon berättade att efter adoptionen kommer barnens fysiska och kognitiva utveckling hyggligt ikapp sina jämnåriga oberoende av om de bott i barnhem eller i fosterhem före adoptionen. Ju tidigare adoptionen sker, desto bättre är resultaten.

Anknytningsprocessen till sin baby utvecklas och ökar under graviditeten. Docent Eeva Ekholm från Åbo berättade att den prenatala anknytningen till barnet har visat sig påverka interaktionen med barnet och därmed också barnets senare utveckling. Ultraljudsundersökningar av fostret ger en stark emotionell upplevelse och har visat sig stärka anknytningen till fostret. I Åbo har man startat en interventionsstudie för gravida kvinnor med ökad risk för problem med anknytningen till barnet, t.ex. på grund av depression. Interventionen

bygger på att hjälpa till att föra in barnet i den gravida kvinnans medvetande genom interaktiva ultraljuds-sessioner tillsammans med obstetriker och psykolog.

Sammanfattningsvis kan sägas att substansen i föreläsningarna på seminariet härstammade från mycket olika forskningsområden. Undertecknad fick ändå en stark känsla att den röda tråden kunde hittas i presentationerna genom hela programmet: förhållandena under graviditeten har en stor betydelse för individens långvariga hälsa och välmående. Ett hundratal personer deltog i symposiet och bedömaren gav vitsordet 4.7 (i en skala mellan 1–5) för det vetenskapliga innehållet och 4.8 för hur intressanta ämnesvalen kändes. Ett stort tack till kansliets personal, som igen gjorde ett storartat arbete kring seminariet. Arrangemangen fick som vanligt fulla 5 poäng av deltagarna. Ett stort personligt tack även till Eero Kajantie för alla trevliga diskussioner och många möten vid planeringen av symposiet.

Viveca Söderström-Anttila

Docent i gynekologi och obstetrik
Ansvarig för det vetenskapliga programmet

Raskauden vaikutus vanhemmuuteen, lapsuuteen ja yksilön terveyteen

16

Viime vuosikymmenellä on alettu yhä enemmän kiinnittää huomiota sikiön aikaisen kehitysvaiheen ja aikuisiällä kehittyvien sairauksien yhteyteen. Hedelmöityksen yhteydessä ja varhaisen raskauden aikana tapahtuvien muutosten oletetaan vaikuttavan yksilön terveyteen ei ainoastaan lapsuusvuosina vaan myös pitkälle aikuisikään, jopa tuleviin sukupolviin asti. Gyllenbergin säätön symposiumin teema vuonna 2017 oli juuri tämä raskaana olevan naisen hyvinvoinnin ja syntyvän lapsen terveyden yhteys. Signe ja Ane Gyllenbergin säätö on jakanut apurahoja tämän alan tutkimukseen jo monen vuoden aikana. Monet näistä apurahansaajista oli

kutsuttu luennoitsijoiksi symposiumiin. Kuudestatoista luennoitsijasta suurin osa oli nimekkäitä professoreita ja tutkijoita eri puolilta maailmaa. Seuraavaksi otteita luennoista.

Ensimmäiset viikot sikiön kehityksessä ovat erittäin haavoittuvia. Useat raskauskomplikaatiot, kuten raskausmyrkytys, synnynnäiset epämuodostumat ja matala syntymäpaino ovat saaneet alkunsa tässä sikiövaiheessa. Professori Steegersin tutkimusryhmä on huipputeknologisilla ultraäänitutkimuksilla todennut, että raskaana olevien naisten ruokailutottumuksilla, foolihapporavintolisällä ja tupakoinnilla

on yhteys sikiön kasvuun ensimmäisellä raskauskolmanneksella. Tutkimuksissa on havaittu yhteys alkiovaiheessa tapahtuvan suboptimaalisen kasvun ja sikiön matalan syntymäpainon välillä. Huono varhainen sikiökasvu on myös yhdistetty lisääntyneeseen sydän- ja verisuonitautien riskiprofiiliin. Professor Steegers painotti hyvien ruokailutottumusten ja elämäntapojen tärkeyttä jo hyvissä ajoin ennen suunniteltua raskautta (preconceptional care). Aliravitsemus, tupakointi ja alkoholin käyttö ovat kaikki raskautta vaarantavia riskitekijöitä, jotka ovat eliminotava ennen hedelmöitystä. Terveelliset elämäntavat ennen hedelmöitystä vaikuttavat ei ainoastaan hedelmällisyyteen, vaan estävät myös synnytyskomplikaatioita ja sairauksia lapsessa.

Odottavan äidin stressi ja ahdistuneisuus on usein yhdistetty suboptimaalisen sikiökasvun ja ennenaikaisen syntyvyyden lisääntyneeseen riskiin. Suomessa professori Katri Räikkösen tutkimusryhmä on osoittanut, että raskauden aikainen psykologinen stressi lisää sikiön altistumista glukokortikoideille, mikä saattaa aiheuttaa haitallisia vaikutuksia sikiön aivojen kehityksessä. Tämä vuorostaan lisää myöhemmällä iällä haitallisten neurologisten vaikutusten riskiä.

Kalifornialainen professori Pathik D. Wadhwa korosti, että taipumus hyvään terveyteen tai sairastuvuuteen määräytyy geneettisten lähtökohtien ja ympäristön välillä tapahtuvalla dynaamisella yhteisellä, varsinkin kohdunsisäisessä ja välittömästi synnytyksen jälkeisessä vaiheessa. Negatiivisen kohdunsisäisen altistumisen ei varsinaisesti tarvitse aiheuttaa sairautta, mutta voi aiheuttaa taipumuksen johonkin sairauteen myöhemmin elämässä muodostamalla fenotyypin vastaanottavaisuuden sisäisen tai ulkoisen sairauden riskitekijöille. On yhä enemmän

näyttöä sille, että äidin psykologinen ja sosiaalinen raskaudenaikainen stressi on tekijä joka vaikuttaa haitallisesti lapsen tulevaan fyysiseen ja henkiseen terveyteen. Tutkimusryhmä tutkii telomeeribiologiaa tärkeänä mekanismina sikiön ohjelmoinnin ja sairastumistaipumuksen välillä.

Raskausdiabeteksen (GDM) esiintyvyys on globaalisti 7 %. Tunnettuja riskitekijöitä ovat äidin korkea ikä tai ylipaino, aikaisemmin todettu GDM, ensimmäisen asteen sukulaissilla todettu 2-tyyppin diabetes sekä monirakkulaiset munasarjat.

Äidillä, jolla on GDM, on 7-kertainen riski kehittää 2-tyyppin diabetes tulevina vuosina. Hänen jälkeläisillään on myös lisääntynyt riski liikalihavuuteen, glukosi-intoleranssiin ja 2-tyyppin diabetekseen. Dr Toby Andrew Lontoosta kertoi hypoteesista jonka mukaan hyperglykemialle altistuminen raskauden aikana voi aiheuttaa epigeneettisiä muutoksia erityisillä genoomialueilla sekä äidissä että lapsessa. Altistuminen muuttaa geenien toimintoja sellaisissa avainkudoksissa, jotka kontrolloivat glukosihomeostaasia. Tämä lisää aineenvaihdunnan häiriöiden riskiä äidillä ja lapsella myöhemmin elämässä.

Signe ja Ane Gyllenbergin säätö on monen vuoden aikana tukenut ennenaikaisen synnytysten tutkimusta sekä tutkimusta niiden seurausten vaikutuksesta lapsen terveyteen. Dosentti Eero Kajantie, yksi symposiumin tieteellisen ohjelman vastaavista, on urauurtava tutkija tällä alalla. Hän kertoi, että ennenaikaisen synnytysten osuus on Suomessa pieni, alle 6 %. Maailmanlaajuisesti noin 15 miljoonan lapsen ennenaikainen syntyminen vuosittain on kuitenkin suuri terveysongelma. Dosentti Kajantie kertoi, että norjalaisen tutkimuksen mukaan hyvin pienistä keskosista 90 % on aikuisena työelämässä. Huolestuttavaa on, että alle puolella ennenaikaisesti

syntyneistä on omia lapsia. Tätä seikkaa on syytä tutkia lisää. Vaikuttaako ennen-aikaisuus sukupuolielinten toimintaan ja sukusolujen tuottamiseen vai onko taustalla muita sosiaalisia tekijöitä lapsettomuuteen? Samassa sessiossa professori Saigal Kanadasta esitti kiinnostavia potilaskertomuksia, miten ennenaikaisesti syntyneet henkilöt itse kertoivat elämästään, haasteistaan ja saavutuksistaan. Tunnuksimaista kertomuksille oli kiitollisuus elämää ja elossa olemista kohtaan.

Professori Liisa Lehtonen Turusta kertoi, että pienten keskosten selviytyminen on parantunut viime vuosikymmeninä. Kognitiivinen kehitys ja koulumenestys ovat useimpien ennen 32:a raskausviikkoa syntyneiden keskosten kohdalla normaalien rajojen puitteissa. Pienten keskosten selviytymistä voidaan vieläkin parantaa lisäämällä vanhempien ja vastasyntyneen yhdessä viettämää aikaa. Tämä voidaan saavuttaa sitouttamalla vanhemmat varhaiseen hoitotyöhön ja antamalla heille omia erityistehtäviä vastasyntyneiden osastolla. Toisen päivän teemana oli lapsettomuus ja vaihtoehtoiset mahdollisuudet saada lapsia ja muodostaa perhe. Joka kuudes pariskunta kärsii tahattomasta lapsettomuudesta, joka johtuu yhtä usein naisessa kuin miehessä todetuista ongelmista. Professori Richard Sharpe Edinburghista on tutkinut elintapojen vaikutusta miehen hedelmättömyyteen. Kivesten kehitys poikasikiöllä on valmis noin 14 raskausviikolla. On yhä enemmän todisteita siitä, että raskaana olevan naisen elintavat, kuten tupakointi tai länsimainen ruokavalio, indusoivat epigeneettisiä muutoksia alkiossa/sikiössä siinä määrin, että se ilmenee metaboolisena toiminnan häiriönä tai alentuneena toimintona sukusolurauhasissa, kun lapsi varttuu.

Hedelmöityshoito sijaissynnyttäjän avulla on vaihtoehto sellaisille naisille, joilta oma

kohtu puuttuu. Hoitomuoto on kielletty Pohjoismaissa, mutta sitä käytetään altruistisella tavalla monissa Euroopan maissa. Dosentti Viveca Söderström-Anttila kertoi, että sijaissynnytyshoitojen tulokset ja kokemukset ovat keskimääräisesti myönteisiä sijaissynnyttäjille, tuleville vanhemmille ja syntyneille lapsille.

Hoito luovutetuilla sukusoluilla on hyvä vaihtoehto raskaaksi saattamiselle, kun omat munasolut tai siittiöt jostakin syystä puuttuvat. Iso-Britanniassa on pitkään seurattu perheitä ja nuoria, jotka ovat saaneet alkunsa sijaissynnyttäjän tai lahjasukusolujen avulla. Vasanti Jadva Cambridgesta totesi, että näiden lasten ja luonnollisesti syntyneiden lasten välillä ei ole havaittu eroja psykologisessa tai emotionaalisessa kehityksessä.

Dosentti Harriet Vermeer Alankomaista puhui adoptiosta interventiona. Hän kertoi, että adoption jälkeen lapset kirivät melko hyvin samalle tasolle saman ikäisten lasten kanssa fyysisessä ja kognitiivisessa kehityksessä, riippumatta siitä olivatko he asuneet lastenkodissa tai kasvattikodissa ennen adoptiota. Mitä aikaisemmin adoptio tapahtuu, sitä parempi tulos.

Sitoutumisprosessi lapseen kehittyy ja kiinteytyy raskauden aikana. Dosentti Eeva Ekholm Turusta kertoi, että lapsen sitoutuminen ennen syntymää on osoittautunut vaikuttavan äidin ja lapsen vuorovaikutukseen ja sen myötä myös lapsen myöhempään kehitykseen. Sikiön ultraäänitutkimus on äidille vahva emotionaalinen elämys, joka on osoittautunut vahvistavan sitoutumisprosessia sikiöön. Turussa on aloitettu interventiotutkimus, jonka kohteena on raskaana olevat naiset, joilla riski ongelmiin lapseen sitoutumisessa on lisääntynyt, esim. masentuneisuuden vuoksi. Interventio perustuu siihen, että synnytyslääkäri ja psykologi interaktiivis-

Hanasaaren auditorio

ten ultraäänisessoiden avulla herättävät tietoisuuden lapsesta raskaana olevan naisen alitajunnassa.

Yhteenvetona voidaan sanoa, että luentojen asiasisältö oli koottu monelta eri tutkimusalalta. Allekirjoittanut aisti kuitenkin vahvasti, että punaisena lankana luentojen läpi kulki raskauden aikaisten olosuhteiden tärkeys henkilön pitkäaikaiselle hyvinvoinnille ja terveydelle. Noin sata henkilöä osallistui ja antoi symposiumille tieteellisestä sisällöstä arvosanan 4,7

(skaala 1–5) ja aiheen ajankohtaisuudesta arvosanan 4,8. Suuri kiitos kanslian henkilökunnalle, joka jälleen kerran järjesti hienon symposiumin. Käytännön järjestelyt saivat arvosanan 5. Tahdon myös kiittää Eero Kajantietä mukavista keskusteluista monissa kokouksissa symposiumia valmisteltaessa.

Viveca Söderström-Anttila

Gynekologian ja synnytysopin dosentti
Symposiumin tieteellisestä ohjelmasta vastaava

Ane Gyllenberg – en intuitiv, självständig konstsamlare

20

År 2017 var framgångsrikt för Villa Gyllenberg med 16 524 besökare, vilket är det största antalet besökare i museets historia. Under året ordnades två kortare konstutställningar och mellan dessa ägde den längsta huvudutställningen rum.

Årets huvudutställning *Ane Gyllenberg – En samlare självständighet 29.3–29.10.2017* blev en stor framgång för museet under firandet av Finlands 100-årsjubileum. Utställningen var med i det officiella programmet Finland 100 Tillsammans. Jubileumsutställningen besöktes av 14 379 personer på knappa sex månader med museet öppet fyra timmar tre gånger i veckan. Det är ett nytt rekord för Villa Gyllenberg både på utställnings- och årsnivå. Under öppethållningstiderna erbjöds enligt kutym gratis guidning på finska under vardagarna och under

söndagarna både på finska och svenska. Gruppbokningar var möjliga under de övriga dagarna. Kurator för utställningen var intendent Nina Zilliacus.

Drygt ett års planeringsarbete låg bakom utställningen. Forskningen kring samlingspublikationen Signe och Ane Gyllenbergs konstsamling (2017) gav ny information som kunde utnyttjas i samband med utställningens teman. Utgångspunkten för mig som kurator i valet av utställningens tema var den kvalitativa egna samlingen och Ane Gyllenbergs livsgärning.

Samlingen fick förnyad aktualitet då enskilda nyckelverk ur den egna samlingen lyftes fram och fick bilda stommen i utställningen. Dessa centrala verk visades nu i en helt ny kontext tillsammans med

Utställningens huvudverk Akseli Gallen-Kallelas *Ad Astra*. Fotograf: Matias Uusikylä

48 inlånade ikoniska konstverk från såväl offentliga som privata samlingar.

Utställningen bestod inalles av 100 målningar indelade i fyra teman: *Melankoliska rum*, *Vierge moderne*, *Nationellt stämningmåleri* samt *Barnet i konsten*. Konstverken kompletterades med passande starka symboliska stämningfärger på väggarna tillsammans med tillhörande citat.

I temat *Melankoliska rum* skildrades symbolismens inverkan på Akseli Gallen-Kallelas och Magnus Enckells konst. Stiftelsens *Ad Astra* (1907) var i fokus tillsammans med inlånade *Symposion* (1894) samt andra symbolistiska målningar. Även Helene Schjerfbeck's känslolagda självporträtt var utställda. *Vierge Moderne* – temat med den moderna jungfrun visade hur finländska konstnärer skildrade kvinnor i en moderniserad, förändrad värld. Finländska nationella stämningsskap och dess betydelse för den finländska identiteten var

temat i *Nationellt stämningmåleri*. Under 1880-talets slut började man intressera sig för barnens rättigheter. Naturalismen behandlade det enkla folkets hårda, vardagliga liv som även kunde drabba barnen. Under temat *Barnet i konsten* visades några målningar med dylika motiv.

Utställningsarkitekt Osmo Leppänen skapade det visuella intrycket tillsammans med intendenten. En av stiftelsens centrala målningar Akseli Gallen-Kallelas *Ad Astra* (1907) var symbol för utställningens tema. Det var ett viktigt verk även för Ane Gyllenberg som hade målningen i sitt sovrum och kunde se målningen varje morgon när han vaknade.

Ad Astra presenterades nu för första gången tillsammans med Gallen-Kallelas *Den döde Lemminkäinen* (1893) som en enda stor duk, i enlighet med konstnärens ursprungliga tanke.

Jubileumsutställningen belyste även Ane Gyllenbergs viktiga roll som konstsamlare. Han samlade konst för konstens egen skull, inte för ekonomisk vinning och övervägde noga sina köp. Gyllenberg lyssnade på konstexperter, men gjorde sina egna självständiga val. Konsten han omgav sig med skulle inte bara vara representativ utan även ansluta sig till hans livinställning och tankevärld. Dit hörde en andlighet; Gyllenberg ville ha inblick i den värld ur vilken konstnären hämtar sin inspiration och visioner föds. Det intressanta är att Rudolf Steiner, som var Gyllenbergs antroposofiska lärofader, även talar om den inre känslan som han kallar "Innerer geistiger Impulse."

Utställningen noterades och fick synlighet och publicitet i media, trots ett nästan överbud av evenemang under Finland 100-jubileet. Sjutton tidningsartiklar och sexton bloggar och nätsidor behandlade utställningen.

22 Birgitta Rubins artikel i Dagens Nyheter den 8 juni 2017 är värd att nämnas. Hon blev betagen av Villa Gyllenberg som museum och skrev bl.a. följande om utställningen: "Den tematiska utställningen Ane Gyllenberg – En samlares självständighet innehåller en rad pärlor ur finländsk konsthistoria. Den inleds med "Melankoliska rum", med bl.a. Akseli Gallen-Kallelas inlånade klassiker "Problem (Symposion)", där ett hett diskussionsämne bland de avbildade dryckesbröderna var nationalkänslan." [...] ett annat tema med nationellt stämningsmåleri från den finska guldåldern visar speglade insjöar, brusande forsar, djupa skogar och ödemark som skulle symbolisera det sega finska folkets kamp. Men i utställningen finns även känsliga barnskildringar och porträtt av den moderna kvinnan, signerade Schjerfbeck med flera."

Även lokaltidningen Iitinseutu uppmärksammade utställningen 23.10.2017 under rubriken: Jubileumsårets utställning visar en intuitiv samlare." Tidningsartikeln berättar för läsarna att Ane Gyllenberg föddes och levde sina första år i Itis på Perheniemi gård. Skribenten tycker att utställningens meditativa landskap påminner om trakten i Itis.

Museets erfarna och professionella guider fördjupade temat under publika guidningar. En gratis broschyr med kortare analyser av utställningens olika teman gav den bakgrund besökaren behövde för en rundvandring på egen hand.

I museets övre våning presenterades Ane Gyllenbergs liv och gärning i en utställning sammanställd av kamrer Annika Nylund. På utställningen, som öppnades 29.3 och fortsätter på obestämd tid, presenterades publicerat arkivmaterial för första gången.

SAMLINGSPUBLIKATIONEN

I samband med vernissagen av jubileumsutställningen 28.3.2017 utkom ett omfattande bokverk med essäer, kortare artiklar samt en katalogdel över Signe och Ane Gyllenbergs stiftelses konstsamling. Den rikt illustrerade publikationen ger fördjupad information om samlingen och Ane Gyllenbergs livsverk. Böckerna utkom på finska, svenska och engelska.

Både stiftelsens egen personal och utomstående skribenter medverkade. Redaktionskommittén bestod av intendent Nina Zilliacus (ordf.), museiamanuens Lotta Nylund, chefsguide Sue Cedercreeutz-Suhonen samt guiden Linda Leskinen.

En föredragsserie i samband med utställningen fördjupade tolkningen av Ane Gyllenbergs mångfacetterade person och hans samtid:

26.4.2017 Konst och religionsmöten – kreativ andlighet i dagens mångkulturella samhälle, Docent Ruth Illman, Åbo Akademi.

3.5.2017 Konst, kommers och känslolandskap: Finland åren 1916–1920, prof. Henrik Meinander, Helsingfors universitet.

17.5.2017 Konst och inspiration – Ane Gyllenberg som konstsamlare, intendent Nina Zilliacus, Villa Gyllenberg.

6.9.2017 Hur köpa konst som investeringsobjekt och undvika förfalskningar? FD, konstmarknadsexpert Pauliina Laitinen-Littorin.

11.10.2017 Ane Gyllenberg som samlare av Helene Schjerfbeck's konst samt presentation av ett urval av hennes personmålningar, chefsguide Sue Cedercreeutz-Suhonen, Villa Gyllenberg.

FÖRLÄNGDA ÖPPETHÅLLNINGSTIDER UNDER JUBILEUMSÅRET

Museet hade öppet för första gången tre dagar under hela sommaren även under juli månad. Sommarlördagar 10.6–26.8 kunde man färdas med vattenbuss från Salutorget i Helsingfors till Granö där den lade till vid Didrichsens konstmuseums brygga, bara ett stenkast från Villa Gyllenberg.

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse vill rikta ett stort tack till generösa inlånare från såväl offentliga som privata samlingar, som gjorde det möjligt att skapa en storlagen utställning. Ett varmt tack även till våra entusiastiska besökare som berördes av utställningens teman.

Som etablerad konstsamlare förstod Ane Gyllenberg att konsten är tidlös. Konstens uppgift är att få oss att stanna upp och reflektera; att ställa frågor, och fungera som en tankeställare. Museernas uppgift

är att fungera som arenor för mångsidiga tolkningar.

Villa Gyllenberg är förmer än enbart ett hemmuseum med konst från en viss epok. Som intendent har jag velat betona att det handlar om en total miljö, där man skall känna närvaron av Ane Gyllenberg, hans livssyn och drömmar.

Jag tackar för mina åtta givande år som intendent på Villa Gyllenberg. Vi ses på konstutställningar!

Nina Zilliacus
Intendent Villa Gyllenberg

1. Undervisnings- och kulturminister Saani Grahn-Laasonens öppningstal på vernissagen 28.3.2018 *Ane Gyllenberg – en samlares självständighet* utställningen. Fotograf: Matias Uusikylä
2. Nationellt stämningmåleri-tema, intendenten guidar vid Akseli-Gallen Kallelas Keitele. Fotograf: Matias Uusikylä
3. Intendent Nina Zilliacus, kamrer Annika Nylund och VD Jannica Fagerholm. Fotograf: Kari Suhonen
4. Galleriet med utställningens temafärger. Fotograf: Kari Suhonen

1. Opetus- ja kulttuuriministeri Sanni Grahn-Laasonen avasi virallisesti *Ane Gyllenberg – keräilijän itsenäisyys-* näyttelyn 28.3.2018. Valokuvaaja: Matias Uusikylä
2. Kansallista tunnelmamaalusta -teema, intendentti opastaa Akseli Gallen Kallenlan Keitele taulun edessä. Valokuvaaja: Matias Uusikylä
3. Intendentti Nina Zilliacus, kamreri Annika Nylund och TJ Jannica Fagerholm. Valokuvaaja: Kari Suhonen
4. Galleriatila näyttelyn teemaväreissä. Valokuvaaja: Kari Suhonen

Ane Gyllenberg – intuitiivinen, itsenäinen taiteen keräilijä

26

Vuosi 2017 oli menestyksenkäs Villa Gyllenbergille. Kävijöitä oli 16 524, mikä on ennätysmäärä museon historiassa. Vuoden aikana järjestettiin kaksi lyhyempää taidenäyttelyä ja niiden välissä museon historian pitkäkestoisin suurnäyttely.

Vuoden päänäyttely *Ane Gyllenberg – keräilijän itsenäisyys 29.3.–29.10.2017* oli suuri menestys Suomen itsenäisyyden satavuotisjuhluvuonna. Näyttely oli osa virallista Suomi 100 Yhdessä -ohjelmaa. Juhlanäyttelyssä kävi 14 379 vierasta puolen vuoden aikana, museon ollessa auki neljä tuntia kolmena päivänä viikossa. Kävijämäärä on Villa Gyllenbergin uusi ennätys niin näyttelykohtaisesti kuin vuositasollakin. Aukioloaikoinaan museo tarjosi tavalliseen tapaan ilmaisen opastuksen suomeksi arkisin sekä suomeksi ja ruotsiksi sunnuntaisin. Ryhmävarauksia voitiin tehdä myös muille päiville. Näyttelyn kuratoi Nina Zilliacus. Näyttelyn suunnitteluun meni reilu vuosi.

Kokoelmajulkaisun, Signe ja Ane Gyllenbergin säätiön taidekokoelma (2017), taustatutkimus toi uutta tietoa, jota voitiin käyttää näyttelyteeman yhteydessä. Teeman valinnassa lähtökohtina olivat museon oma laadukas kokoelma ja Ane Gyllenbergin elämäntyö.

Kokoelmaan toi uutta ajankohtaisuutta näyttelyn pääosaan museon kokoelmista esiin nostetut avainteokset, jotka esitettiin aivan uudessa kontekstissa 48:n julkisista ja yksityiskokoelmista lainatun taideteoksen rinnalla.

Näyttelyssä nähtiin kaikkiaan sata teosta jaettuna neljään temaattiseen kokonaisuuteen: *Melankolian huoneet*, *Vierge moderne* eli moderni neitsyt, *Kansallinen tunnelmaalaus*, sekä *Lapsi taiteessa*. Taideteoksia täydensivät seinien voimakkaat, teemaan soveltuvat symboliset tunnelmavärit sekä sitaatit.

Akseli Gallen-Kallela *Problem (Symposion)* (1894)
Valokuvaaja/Fotograf: Matias Uusikylä

Melankolian huoneet-teema valotti symbolismin vaikutuksia Akseli Gallen-Kallelan ja Magnus Enckellin taiteessa. Säätiön kokoelmien *Ad Astra* (1907) oli teeman keskiössä ja lainateos *Symposion* (1894) esillä muiden symbolististen maalausten rinnalla. Myös Helene Schjerfbeckin tunteikkaita omakuvia oli nähtävillä. *Vierge moderne* -teema käsitteli nimensä mukaisesti sitä, miten suomalaiset taiteilijat ovat kuvanneet naisia uudenaikaistuvassa, muuttuvassa maailmassa. Suomen kansalliset tunnelma- maisemat ja niiden merkitys suomalaiselle identiteetille muodostivat puolestaan oman teemaosastonsa. Lasten oikeudet nousivat mielenkiinnon kohteeksi 1880-luvun loppulla. Naturalismissa käsiteltiin tavallisten ihmisten kovaa arkea, josta usein kärsivät myös lapset. Lapsi taiteessa-kokonaisuuteen oli valittu teemaan sopivia maalauksia.

Näyttelyn visuaalisen ilmeen loi näyttelyarkkitehti Osmo Leppänen yhdessä museon

intendentin kanssa. Itse näyttelyn teeman symbolina oli museon kokoelmiin kuuluva Akseli Gallen-Kallelan *Ad Astra* (1907). Se oli tärkeä teos myös Ane Gyllenbergille, joka piti maalausta makuuhuoneessaan, missä hän näki sen joka aamu heti herättyään. *Ad Astra* oli esillä nyt ensimmäistä kertaa Gallen-Kallelan *Kuollut Lemminkäinen* (1893) -maalauksen kanssa yhtenä kokonaisuutena aivan kuten taiteilija oli alun perin ajatellutkin.

Juhlanäyttely valaisi myös Ane Gyllenbergin tärkeää roolia taiteen keräilijänä. Hän keräsi taidetta taiteen vuoksi, ei taloudellisen voiton toivossa. Hän harkitsi hankintojaan tarkkaan. Taiteentuntijoiden mielipiteet olivat Gyllenbergille tärkeitä, mutta valintansa hän teki aina itsenäisesti. Hän halusi ympäröidä itsensä taiteella, joka oli paitsi edustavaa, kertoi myös hänen elämänsänteestaan ja ajatusmaailmastaan. Sen lisäksi, että hengellisyys oli osa keräilyharrastusta

27

Gyllenberg halusi päästä kurkistamaan siihen maailmaan, josta taiteilija hakee inspiraationsa ja jossa visiot syntyvät. Gyllenbergin antroposofinen oppi-isä Rudolf Steiner kutsui tuota sisäistä kokemusta nimellä ”Innerer geistiger Impulse”.

Ane Gyllenberg -näyttely pantiin merkille ja se sai näkyvyyttä viestintävälineissä huolimatta Suomi 100 -tapahtumien ylitarjonnasta. Näyttelyä käsiteltiin kaikkiaan 17 lehtiartikkelissa ja 16 blogi- ja nettikirjoituksessa.

Birgitta Rubinin artikkeli Dagens Nyheterissä 8.6.2017 ansaitsee erityismaininnan. Rubin ihastui Villa Gyllenbergiin museona ja kirjoitti näyttelystä muun muassa näin: ”Teemanäyttely Ane Gyllenberg – keräilijän itsenäisyys käsittää joukon helmiä Suomen taidehistoriasta. Näyttely alkaa teemalla ”Melankolian huoneet”, johon sisältyy muun muassa lainateos, Akseli Gallen-Kallelan klassikko Probleemi (Symposion), jossa kuvattujen juomaveikkojen eräs kuuma puheenaihe oli kansallistune. [...] toisessa teemakokonaisuudessa nähdään kansallista tunnelmamaalausta Suomen taiteen kultakaudelta päilyvine järvineen, kuohuvine koskineen, syvine metsineen ja erämaineen, jotka voisivat symboloida Suomen katajaisen kansan taistelua. Näyttelyssä on kuitenkin myös herkkää lapsikuvausta ja moderneja naismuotokuvia, joiden signeeraajana on muun muassa Schjerfbeck.”

Myös paikallislehti Iitinseutu kirjoitti näyttelystä 23.10.2017 otsikolla: ”Juhlavuoden näyttelyssä nähdään intuitiivinen keräilijä.” Artikkelissa kerrottiin lukijoille, että Ane Gyllenberg syntyi ja eli elämänsä ensimmäiset vuodet Iitissä Perheniemen kartanossa. Kirjoittajan mielestä näyttelyn meditatiiviset maisemat muistuttavatkin Iitin seutua.

Museon kokeneet ja ammattitaitoisen oppaat syvensivät teemoja avoimissa opastuksissa.

Ilmainen lehtinen lyhyine analyyseineen näyttelyn teemoista puolestaan tarjosi kävijöille taustatietoa itsenäistä museo-käyntiä varten.

Museon yläkerrassa esiteltiin Ane Gyllenbergin elämää ja toimintaa kamreeri Annika Nylundin kokoamassa näyttelyssä. Maaliskuun lopulla avattu näyttely jatkuu toistaiseksi, ja siihen sisältyy aikaisemmin julkaisematonta arkistomateriaalia.

Juhlanäyttelyn avajaisten yhteydessä 28.3.2017 ilmestyi kattava julkaisu, joka sisältää esseitä, lyhyempiä artikkeleita sekä luettelon Signe ja Ane Gyllenbergin säätion taidekokoelman teoksista. Runsaasti kuvitettu julkaisu tarjoaa syventävää tietoa kokoelmasta ja Ane Gyllenbergin elämäntyöstä. Kirja julkaistiin suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Sen tekemiseen osallistui sekä säätion omaa henkilökuntaa että ulkopuolisia kirjoittajia. Toimituskuntaan kuuluivat intendentti Nina Zilliacus (pj.), museoamanuenssi Lotta Nylund, pääopas Sue Cedercreutz-Suhonen ja opas Linda Leskinen.

Näyttelyyn liittyvä luentosarja syvensi kuvaa Ane Gyllenbergin monisärmäisestä persoonasta ja hänen ajastaan:

26.4.2017 Taide ja uskontojen kohtaaminen – luova hengellisyys monikulttuurisessa yhteiskunnassa, dosentti Ruth Illman, Åbo Akademi.

3.5.2017 Taide, kaupankäynti ja tunnemaailma: Suomi vuosina 1916–1920, professori Henrik Meinander, Helsingin yliopisto.

17.5.2017 Taide ja inspiraatio – Ane Gyllenberg taiteenkerääjänä, intendentti Nina Zilliacus, Villa Gyllenberg.

6.9.2017 Miten taiteenkerääjä hankkii sijoituskohteet ja välttää väärennökset? FT, taidemarkkinoiden asiantuntija Pauliina Laitinen-Littorin.

11.10.2017 Ane Gyllenberg Helene Schjerfbeckin taiteen keräilijänä sekä kooste Schjerfbeckin henkilömaalauksista, pääopas Sue Cedercreutz-Suhonen, Villa Gyllenberg.

Museo oli auki ensimmäistä kertaa kolmena päivänä viikossa koko kesän ajan, myös heinäkuussa. Lisäksi kesälauantaisin 10.6.–26.8. oli järjestetty kuljetus vesibussilla Helsingin Kauppatorilta Kuusisaareen, Didrichsenin taidemuseon laituriin, vain kivenheiton päähän Villa Gyllenbergistä.

Signe ja Ane Gyllenbergin säätio kiittää lämpimästi kaikkia niitä, jotka sekä julkisista että yksityisistä kokoelmista luovuttivat anteliaasti teoksiaan lainaksi. Näin suuressa mittaisessa näyttelyssä rakentaminen ei olisi ollut mahdollista ilman heidän tukeaan. Lämmin kiitos kuuluu myös innostuneille museovieraille, joita näyttelyn teemat ovat koskettaneet.

Vakiintuneena taiteen keräilijänä Ane Gyllenberg ymmärsi, että taide on ajatonta. Taiteen tehtävä on saada meidät pysähtymään ja pohtimaan, esittäen meille kysymyksiä ja antaen ajattelemisen aihetta. Museon tehtävä on toimia monipuolisten tulkintojen areenana.

Villa Gyllenberg on paljon enemmän kuin vain tietyn ajan taidetta esittelevä kotimuseo.

Sen intendenttinä olen halunnut korostaa, että museo on miljöönä kokonaistaideteos,

jossa voi aistia Ane Gyllenbergin läsnäolon, hänen elämänsä ja unelmansa.

Kiitän näistä kahdeksasta antoisasta vuodesta, jotka olen saanut toimia intendenttinä Villa Gyllenbergissä. Nähdään taidenäyttelyissä!

Nina Zilliacus
Intendentti Villa Gyllenberg

Styrelse

33

Ordförande

Professor Per-Henrik Groop

**Viceordförande
och skattmästare**

Kommerserådet Magnus Bargum

Ordinarie ledamöter

Utställningsproducent Berndt Arell
MD Henrik Enckell
ED, DI Kaj Hedvall
Förvaltningsdirektör Susanne
Homén-Lindberg
Docent Ruth Illman
FM Kai Kartio
Professor Mikael Knip
Professor Tom Pettersson
Docent Viveca Söderström-Anttila

**MEDICINSKA
SAKKUNNIGNÄMNDEN**

Ordförande

Professor Per-Henrik Groop

MD Henrik Enckell
Professor Mikael Knip
Professor Tom Pettersson
Docent Viveca
Söderström-Anttila

MUSEINÄMNDEN

Ordförande

Utställningsproducent Berndt Arell

Professor Per-Henrik Groop
Docent Ruth Illman
FM Kai Kartio

FINANSRÅDET

Ordförande

Kommerserådet Magnus Bargum

Professor Per-Henrik Groop
ED, DI Kaj Hedvall
Förvaltningsdirektör Susanne
Homén-Lindberg

*Från vänster: Berndt Arell,
Ruth Illman, Kaj Hedvall, Susanne
Homén-Lindberg,
Per-Henrik Groop, Kai Kartio,
Viveca Söderström-Anttila,
Tom Pettersson, Magnus Bargum,
Mikael Knip, Henrik Enckell.*

Personal

Från vänster: Jannica Fagerholm, Sue Cedercreutz-Suhonen, Nina Zilliacus, Antonia Laszlo, Leena Hartikainen, Annika Nylund, Lotta Nylund, Siiri Oinonen.

Verkställande direktör
EM Jannica Fagerholm

Kanslipersonal
DE Annika Nylund, kamrer
Merkonom Antonia Laszlo,
assistent

MUSEIPERSONAL

Intendent
FM Nina Zilliacus

Museiamanuens
FM Lotta Nylund

Projektledare
FM Siiri Oinonen

Guider
Sue Cedercreutz-Suhonen,
chefsguide
Antonia Aalto
Andrea Aalto-Granberg
Alma Ahlroth
Max Fritze
Seth Granberg
Satu Karvetti
Ari Kovero
Maria Laurent
Linda Leskinen
Leena Reinilä
Kajsa Rytikoski
Johan Wesander

Verksamhetsberättelse 2017

FÖRVERKLIGANDET AV SYFTET

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelses ändamål är enligt stiftelses stadgar att

understöda medicinsk och därtill ansluten naturvetenskaplig forskning, särskilt på området för hur det fysiska och människans fysiska funktioner påverkas av det andliga och själsliga samt på blodforskningens område,

och i andra hand

upprätthålla och förkovra en konstsamling, omfattande företrädesvis alster av inhemska målarkonst och skulptur.

Stiftelses ändamål förverkligas:

genom utgivande av stipendier eller forskningsunderstöd, bekostande av forskningsresor samt utgivande av medicinsk eller därtill ansluten naturvetenskaplig litteratur;

och

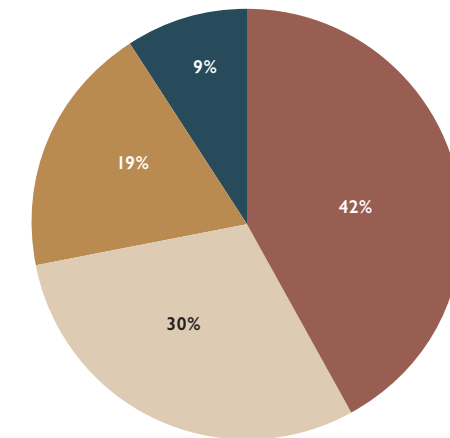
genom anskaffande av konstverk till en konstsamling, som öppethålles för allmänheten.

De medicinska understöden utdelas av styrelsen på basen av ansökningar eller i särskilda fall på basen av övriga beslut. Museiverksamheten förverkligas genom att upprätthålla och utveckla konstmuseet Villa Gyllenberg.

År 2017 använde stiftelsen 2 625 948,05 euro för att förverkliga syftena.

KOSTNADER FÖR FÖRVERKLIGANDET AV STIFTELSENS SYFTEN 2017

2,6 m EUR

● Medicinsk understödsverksamhet ● Museiverksamhet
● Personalkostnader ● Övriga kostnader

37

Den ordinarie stipendieutdelningen för två-årsperioden 2016–2017 uppgick till 1 798 500 euro, vilket är en ökning om 3% från perioden 2014–2015. År 2017 beviljades därtill övriga bidrag om 286 996,76 euro, vilket innebär att totalt 1 186 246,76 euro utgavs som stöd till medicinsk forskning.

På museet ordnades tre specialutställningar och ett nytt konstverk införskaffades. Museibesökarnas antal var det största någonsin.

Räkenskapsperiodens resultat uppgick till 1 699 848 euro.

Stiftelsen arbetar enligt anvisningen God förvaltning i stiftelser utgiven av Delegationen för stiftelser och fonder r.f. För ekonomiska åtgärder med närståendekretsen redogörs även i not 3.

**DEN MEDICINSKA
UNDERSTÖDSVERKSAMHETEN**

Av det för åren 2016 och 2017 beviljade stipendiebeloppet om 1 798 500 euro belastade 899 250 euro årets resultat. Från allmänna fonden utbetalades för forskning 526 900 euro. Från Steinerfonden utbetalades för forskning 264 400 euro och för fortbildning och projekt 107 750 euro. Emedan stipendier för fortbildning och projekt beviljade i utdelningen 2016–2017 bör lyftas senast den 31.12.2017, återtog tio stipendier om totalt 8 100 euro och fördes till resultatet. Tre forskningsstipendier från stipendieperioden 2014–2015 om totalt 53 000 euro förföll och återtog till resultatet. Två forskningsstipendier från perioden 2016–2017, sammanlagt 14 000 euro, fick två års förlängning och överfördes till olyfta stipendier. Stipendieredovisningarna för stipendierna 2016–2017 kontrolleras av den medicinska sakkunnignämnden inför utdelningen 2018.

38 Stiftelsen fortsatte att stöda de finländska universiteten inom ramen för dessas medelinsamlings-kampanjer. År 2017 erhöll medicinska fakulteten vid Turun yliopisto ett bidrag om 150 000 euro.

Utöver stipendierna i den ordinarie utdelningen beviljades ett stipendium om 50 000 euro till projektet Elämän Peili. Elämän Peili, ett spel som hjälper ungdomar att göra sunda livsval, var ett av de vinnande bidragen i den av Delegationen för Stiftelser och fonder anordnade tävlingen Sekelskaparna. Tävlingen var de finländska stiftelsernas bidrag till Finland100 festligheterna. Prisbeloppet uppgick till 2 450 000 euro, fördelat på fem tävlingsbidrag.

Årets stora satsning var symposiet Childbearing, parenthood and outcomes of children – an interplay between psychological and biological factors, som ordnades på Hanaholmen i Esbo 21-23.9.2017. Styrelse-

medlem, docent Viveca Söderström-Anttila och docent Eero Kajantie, som extern expert, inbjöd utländska och finländska föreläsare och sammanställde ett mångsidigt program. De femton föredragen belyste hur graviditeten och det ofödda barnet påverkas av genetiska, psykiska och stressbetingade faktorer samt moderns och faderns hälsovanor både före och efter graviditeten. Därtill berördes frågor kring fertilitetsbehandling. Publiken bestod av 130 aktiva deltagare. Symposiets anföranden har dokumenterats i en publikation. Goetheanum i Dornach, Schweiz utgör centrum för den antroposofiska rörelsen och fortbildningen inom de antroposofiska medicinska terapierna. Kännedomen om verksamheten där är central för stiftelsen vid hanteringen av stipendieansökningar. För att få en inblick i den antroposofiska verksamheten gjorde kamrer Annika Nylund och assistent Antonia Laszlo en resa till Dornach och Arlesheim och besökte Klinik Arlesheim, utbildningsenheten vid Arlesheim, specialskolan Sonnenhof, Ita Wegmans forskningsinstitut och Goetheanum kurscentrum. Resan gav en välkommen uppdatering av den kännedom den medicinska sakkunnignämnden inhämtade på sitt besök 2012.

Intervjuer med ett antal stipendiater har presenterats i stiftelsens sociala medier.

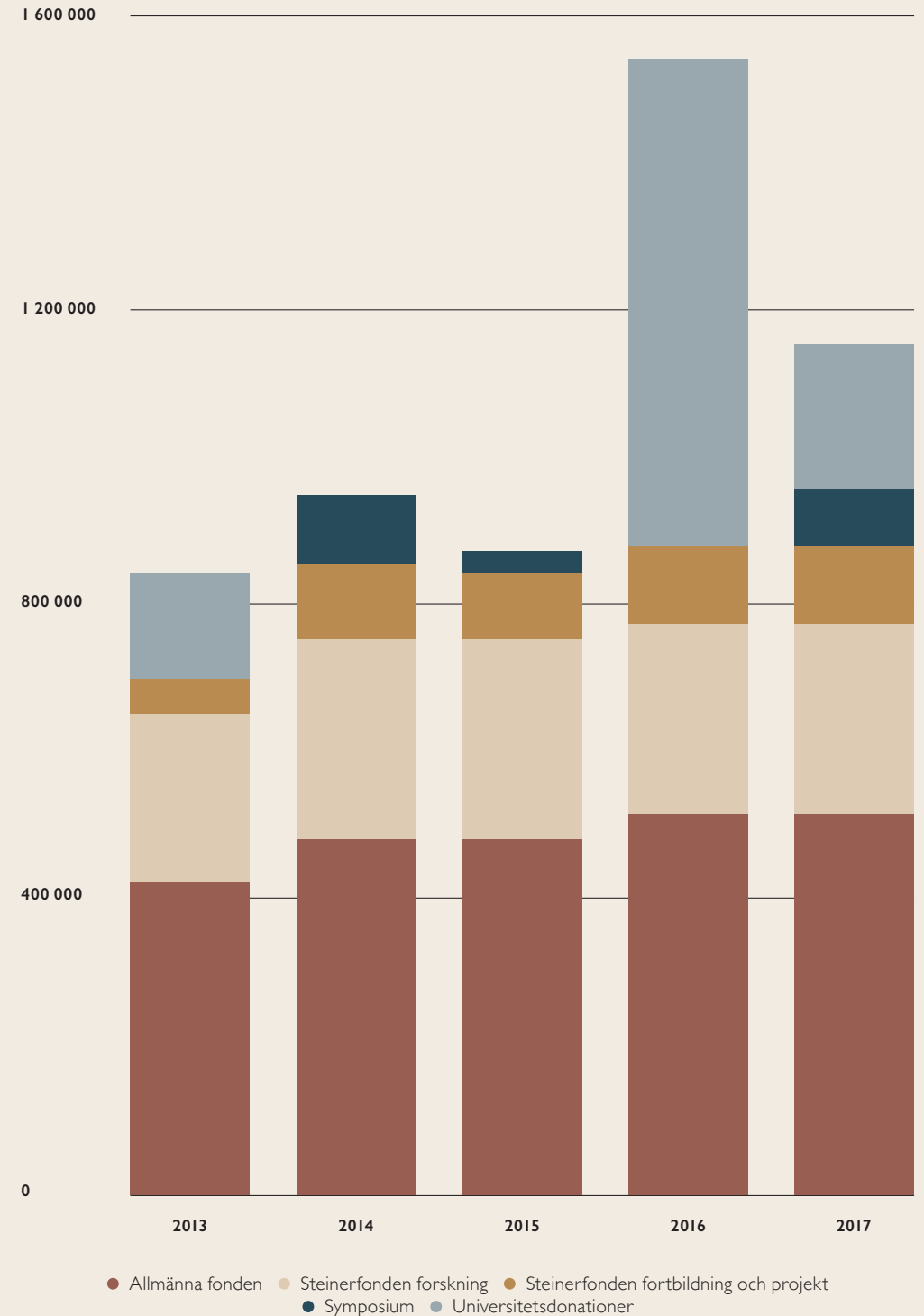
MUSEIVERKSAMHETEN

Under jubileumsåret Finland100 nådde museet sitt högsta besökarantal genom tiderna. Museet besöktes år 2017 av 16 526 personer. Verksamheten bestod av en huvudutställning samt två kortare utställningar.

I utställningen Konst på papper 3.8.2016–4.3.2017 ingick för första gången Signe och Ane Gyllenbergs stiftelses samling på närmare 100 akvarell- och pastellmålningar,

MEDICINSK UNDERSTÖDSVERKSAMHET 2013–2017

EUR

teckningar och grafiska verk. Utställningen var sammanställd av chefsguide Sue Cedercreutz-Suhonen och museiamanuens Lotta Nylund.

Jubileumsutställningen Ane Gyllenberg - En samlares självständighet 29.3–29.10.2017 belyste Ane Gyllenbergs viktiga roll som konstsamlare. Stiftelsens nyckelverk visades i en ny kontext tillsammans med 48 inlånade ikoniska konstverk från såväl offentliga som privata samlingar. Utställningen besöktes av 14 379 personer. Det är ett nytt rekord för Villa Gyllenberg både på utställnings- och årsnivå. Kurator för utställningen var intendent Nina Zilliacus. I programmet ingick fem publik-föreläsningar som belyste utställningens teman ur olika synvinklar. Till utställningen hörde en gratis broschyr. I museets övre våning presenterades utställningen Ane Gyllenbergs livsgärning, sammanställd av kamrer Annika Nylund. Utställningen är öppen tills vidare. Museet hade för första gången öppet tre dagar per vecka under hela sommaren.

I samband med utställningen publicerades en omfattande samlingspublikation med essäer, kortare artiklar samt en katalogdel över Signe och Ane Gyllenbergs stiftelses konstsamling. Den rikt illustrerade publikationen ger fördjupad information om samlingen och Ane Gyllenbergs livsverk. Verket utkom på finska, svenska och engelska. Både stiftelsens egen personal och utomstående skribenter medverkade. Redaktionskommittén bestod av intendent Nina Zilliacus (ordf.), amanuens Lotta Nylund, chefsguide Sue Cedercreutz-Suhonen samt guiden Linda Leskinen.

Årets sista utställning *Plock ur den gyllenbergiska samlingen* 22.11.2017–25.3.2018 presenterade verk av bl.a. Edelfelt, Gallen-Kallela och Helene Schjerfbeck. I galleriet visades tematiska helheter som

Landskapsbilder, Arbetare och urbant liv samt Kaffestunder och interiörer.

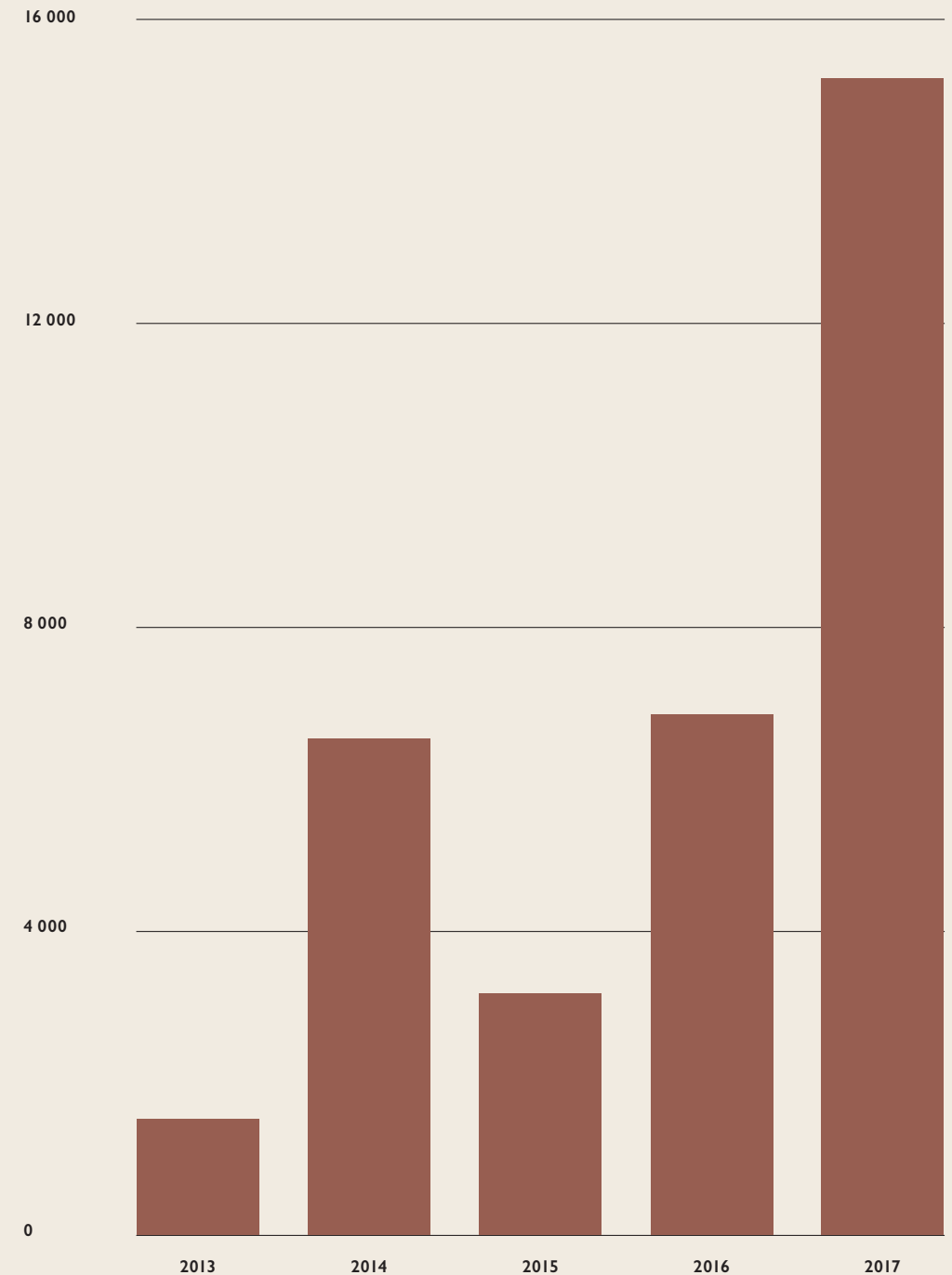
Under året fortsatte det mångsidiga konsertprogrammet på Villa Gyllenberg. Nio konserter ordnades bl.a. Tapiola Sinfonietta, Kuhmo kammarmusik samt The Cipriano Project ingick i programmet. Minna Pensola, som innehar stiftelsens Bergonzi-violin, uppträdde två gånger på museet.

I samarbete med Didrichsens konstmuseum firades traditionsenligt Konstens natt i augusti. Vattenbussar avgick från Salutorget. I år firades kvällen med Väinämöinen och Louhi. I programmet ingick skattjakt och kantelemusik av folkmusikduon Unaja. I november inköptes Akseli Gallen-Kallelas symbolistiska landskap Ruovesi (1896) som kompletterar samlingens övriga symbolistiska verk.

Målningar från Signe och Ane Gyllenbergs samling utlånades till finländska utställningar runt hela landet för att fira Finland 100. Nämnvärt är att Akseli Gallen-Kallelas *Ad Astra* (1907) lånades till Serlachius museerna från november till mars 2017 för Marita Liulias utställning Kultakausi. I samarbete med Föreningen för finländska konststiftelser lånades åtta verk till utställningen 100 Vuotta, 1000 tulkintaa i Jyväskylän konstmuseum 9.6–8.10.2017. Signe och Ane Gyllenbergs stiftelses målningar sågs där av 15 056 besökare.

Samlingshanteringssystemet MuseumPlus-RIA togs i bruk och personalen utbildades till att använda systemet. Konserveringen av målningarna har fortsatt. Ett låsbart lagerutrymme för större målningar har inbyggts i intendentens rum och tagits i bruk. Nya fjärrstyrda mörkläggningsgardiner installerades i Villan. Ventilationen har förbättrats och nya luftfuktare har införskaffats.

MUSEETS BESÖKARANTAL 2013–2017

143,3m

Placeringarnas värde

EKONOMI OCH PLACERINGAR

Enligt stiftelsens placeringspolitik präglas förvaltningen av stiftelsens placeringsförmögenhet, liksom hela stiftelsens verksamhet, av långsiktighet. Målet är att uppnå en god riskjusterad totalavkastning över konjunkturcyklerna. Avkastningen på placeringarna bör täcka kostnaderna för stiftelsens medicinska understödsverksamhet, museiverksamhetens kostnader samt kostnaderna för förvaltningen. Enligt stadgarna kan stiftelsens medel även användas för konstinköp till Signe och Ane Gyllenbergs konstsamling. Utöver avkastningen bör placeringsverksamheten säkerställa att kapitalets värdebeständighet tryggas. Åtgärderna år 2017 stödde förverkligandet av dessa målsättningar.

Tack vare den goda ekonomiska tillväxten i världen var 2017 som helhet ytterligare ett gott år på placeringsmarknaderna. Den globala BNP-tillväxten uppgick till 3,7 % år 2017 och den europeiska ekonomin växte med 2,4 %. Även den finländska BNP-tillväxten tog åntligen fart och var 2,8 %.

De goda ekonomiska utsikterna stödde de globala aktiemarknaderna som genomgående utvecklades väl. De låga räntorna bidrog också till att investeringar fortsatte att söka sig till aktiemarknaderna. MSCI

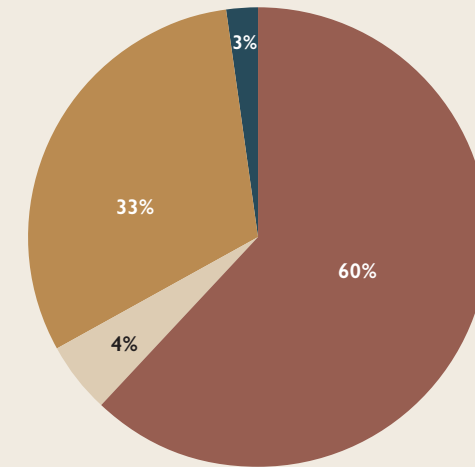
World Total Return indexet steg år 2017 med 7,6 % mätt i euro (10,7 % år 2016). Den finländska aktiemarknaden (OMX Helsinki Cap Total Return) steg med 11,5 % (13,3 %). Den starka utvecklingen på den finländska aktiemarknaden berodde främst på den ekonomiska utvecklingen på exportmarknaderna samt på starkt inhemsk efterfrågan. På tillväxtmarknaderna var kursutvecklingen mycket god, 20,7 % år 2017 (14,5 %).

Centralbankernas stimulerande räntepolitik visade tecken på att avta, lett av den amerikanska centralbanken. Därmed började räntorna på statsobligationer under slutet på året stiga i USA. Riskpremierna på företagslånemarknaden var dock fortfarande låga då placerare sökte alternativ till den relativt högt värderade aktiemarknaden.

Totalavkastningen (dividender, räntor, vinstandelar från fondplaceringar, försäljningsvinster/förluster och förändringar i marknadsvärden) på stiftelsens noterade värdepappersportfölj uppgick till 12,8 % år 2017 (4,3 % år 2016). Stiftelsens jämförelseindex avkastade 9,2 %. Skillnaden på portföljens avkastning i förhållande till index berodde främst på att stiftelsens inhemska aktier med Wärtsilä i spetsen avkastade bättre än jämförelseindexet.

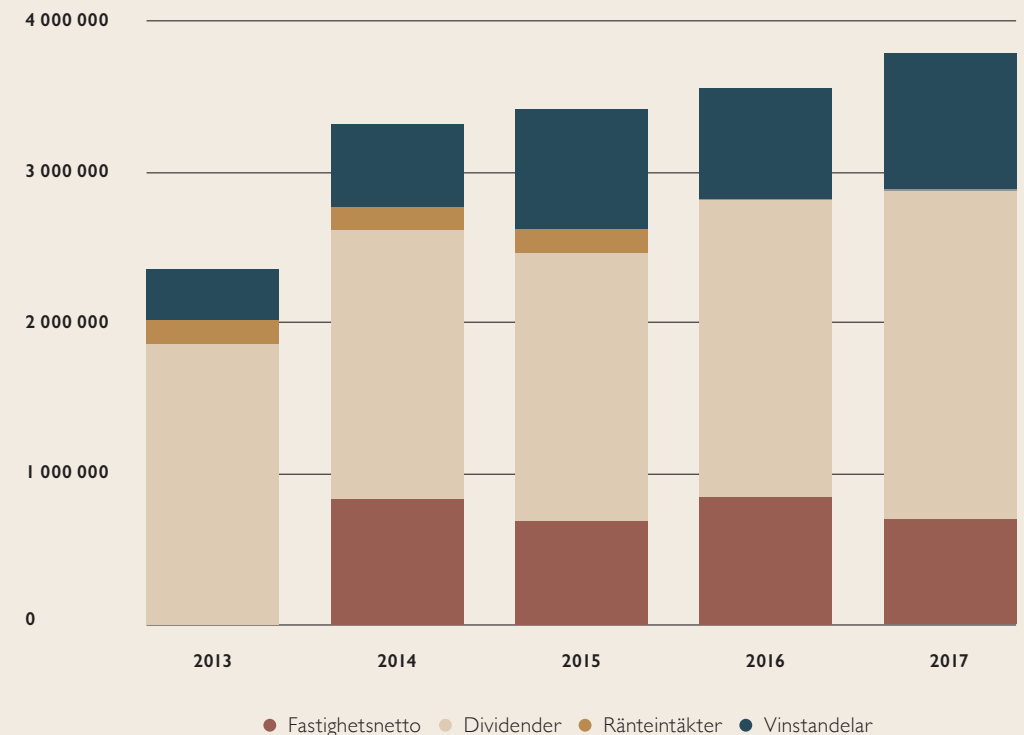
PLACERINGARNAS FÖRDELNING 31.12.2017

143,4 mEUR

● Aktieplaceringar ● Alternativa placeringar ● Fastighetsplaceringar ● Ränteplaceringar

PLACERINGARNAS DIREKTAVKASTNING 2013–2017

● Fastighetsnetto ● Dividender ● Ränteintäkter ● Vinstandelar

Övriga orsaker var att de europeiska aktiefonderna presterade bättre än index samt portföljens stora undervikt på den amerikanska aktiemarknaden, där placeringarna från ett europerspektiv drabbades av den försvagade dollarn.

På bostadsmarknaden i Finland steg priserna fortfarande främst på de mindre bostäderna i Helsingfors centrum. Efterfrågan på hyresbostäderna fortsatte att vara god. Därmed avkastade stiftelsens fastighetsinnehav ca 8 %.

Totalt uppgick stiftelsens placeringstillgångar 31.12.2017 till 143,4 miljoner euro, då noterade värdepapper värderats till marknadspris, fastighetsplaceringar till uppskattat marknadsvärde och onoterade aktier till anskaffningspris. De globala aktieplaceringarnas andel utgjorde vid årsskiftet 24 % av portföljen. Totalavkastningen på stiftelsens placeringsegendom uppgick till ca 11 %.

4 Stiftelsens dividend- och ränteintäkter samt vinstandelar från placeringsfonder uppgick till 3 032 799,37 euro år 2017 (2 663 008,32 euro år 2016). Dividendintäkterna från börsnoterade aktier uppgick till 1 681 864,71 euro (1 550 634,27 euro). Avkastningen i form av vinstandelar från placeringsfonder var 883 659,45 euro (719 101,33 euro). Dividenderna från övriga aktier steg till 452 538,86 euro (385 198,60 euro). Ökningen beror främst på att pensionsbolaget Veritas utbetalde en extra dividend. Försäljningsvinsterna från värdepappersplaceringarna uppgick till 528 781,84 euro (14 925,27 euro) och förlusterna till 213 536,56 euro (205 463,42 euro).

Fastighetsplaceringarna, inkluderande de helägda fastigheterna och aktielokalerna, uppvisade ett resultat om 683 461,22 euro år 2017 (827 409,75 euro år 2016). Fastigheternas och aktielokalernas hyresintäkter

var 1 638 191,31 euro (1 636 191,68 euro). I hyrorna gjordes avtalsenliga korrigeringar. Kostnaderna för fastigheterna och aktielokalerna uppgick till 954 730,09 euro (808 781,93 euro). De ökade kostnaderna beror på omstruktureringar av hyresavtal och omfattande renoveringar av affärsutrymmena på Georgsgatan 4 i och med byte av hyresgäster. De nya långvariga kontrakten förväntas ge avsevärt högre hyror för utrymmena de kommande åren. Inga fastighetsreparationer har aktiverats år 2017. Under året såldes en bostad i Bostadsaktiebolaget Smedjeviksvägen 9. Försäljningsvinsten var 328 057,42 euro. Stiftelsens enda dotterbolag är Bostadsaktiebolaget Tölögatan 34, i vilket stiftelsens ägarandel är 96 %. I enlighet med Stiftelselagens kap. 5 §4. mom. 2 har koncernbokslut inte upprättats. 31.12.2017 uppgick bolagets eget kapital till 506 208,49 euro och balansomslutning till 513 413,84 euro. Räkenskapsperiodens förlust var -3 581,28 euro. Stiftelsens intäkter från bolaget är hyror och kostnaderna utgörs av bostadsvederlag och bostädernas reparationskostnader.

FÖRVALTNING

Stiftelsens styrelse hade följande sammansättning år 2017: Ordförande professor Per-Henrik Groop, viceordförande och skattmästare kommerserådet Magnus Bargum, filosofie magister Berndt Arell, medicine doktor Henrik Enckell, ekonomie doktor, diplomingenjör Kaj Hedvall, vicehäradsöverintendent Susanne Homén-Lindberg, docent Ruth Illman, filosofie magister Kai Kartio, professor Mikael Knip, professor Tom Pettersson, och docent Viveca Söderström-Anttila.

Medicinska sakkunnigämnden har bestått av ledamöterna Groop, ordförande, Enckell, Knip, Pettersson och Söderström-Anttila. Museinämnden har bestått av ledamöterna

Arell, ordförande, Groop, Illman och Kartio. Finansrådet har bestått av ledamöterna Bargum, ordförande, Groop, Hedvall och Homén-Lindberg.

Stiftelsens VD fungerar som sekreterare för styrelsen och nämnderna. Stiftelsens kamrer deltar som föredragande i den medicinska sakkunnigämndens möten och Villa Gyllenbergs intendent som föredragande i museinämndens möten.

Medicinska sakkunnigämnden behandlar och gör förslag till beslut om stipendieutdelning samt behandlar övriga ärenden i anslutningen till den medicinska verksamheten. Museinämnden behandlar ärenden gällande museiverksamheten, gör förslag gällande reparationer och investeringar på Villa Gyllenberg samt nyanskaffning av konst. Finansrådet behandlar stiftelsens bokslut och budget samt fattar placeringsbeslut, inklusive beslut om köp och försäljning av enskilda aktielägenheter samt renoveringar i fastigheterna inom ramen för budgeten. Respektive nämnd agerar valberedning inom sitt verksamhetsområde. Styrelsen fastställer stiftelsens bokslut och budget, fattar beslut om styrelse- och nämndmedlemmar, fastställer stipendieutdelningen samt fattar beslut om köp eller försäljning av fastighet och konstverk.

Stiftelsens verkställande direktör har varit ekonomie magister Jannica Fagerholm och kansliets övriga personal diplomekonom Annika Nylund, kamrer och merkonom Antonia Laszlo, assistent. Filosofie magister Nina Zilliacus har arbetat som intendent, filosofie magister Lotta Nylund som museiamanuens, och filosofie magister Siiri Oinonen som projektledare för Villa Gyllenberg. Museets fastighetsskötare/vaktmästare är Leena Hartikainen. Som chefsguide på timbasis har fungerat Sue Cedercreutz-Suhonen. Under året jobbade,

utöver ovan nämnda, femton personer som timanställda på museet. Omräknat till heltidsanställda uppgick personalen till sju personer 2017.

Förvaltningen av stiftelsens fastigheter sköts av Disponentbyrå Estlander. I uppdraget ingår tekniskt disponentskap, hyresförvaltning och bokföring. Fastighetsskötseln handhas av externa fastighetsskötselbolag. Stiftelsens löneförvaltning sköts av bokföringsbyrå S2. Revisor har varit CGR-samfundet Ernst & Young Ab med CGR Bengt Nyholm som ansvarig revisor. Revisionssamfundet har erhållit 17 360 euro i arvode år 2017.

EKONOMISKA ÅTGÄRDER MED NÄRSTÅENDEKRETSEN

Stipendier eller understöd har inte beviljats stiftelsens närkrets. Ledamöterna i stiftelsens styrelse har inte erhållit arvode för styrelsearbetet. Till de av stiftelsens styrelseledamöter som ingår i den medicinska sakkunnigämnden och till VD har under året utbetalts totalt 252 654,40 euro i löner, arvoden och naturaförmåner, inkluderande VD:s bostadsförmån i en av stiftelsen ägd lägenhet. Familjemedlem till styrelseledamot har erlagt 1 680 euro i hyra för bilplats till stiftelsen. Avtalen följer stiftelsens gängse hyresnivå och hyresvillkor. I arvoden till styrelseledamöters familjemedlemmar har totalt 900 euro betalats för medverkan i konserter på Villa Gyllenberg. I likhet med stiftelsens personal har styrelsemedlemmarna fritt inträde till Villa Gyllenberg för att kunna bekanta sig med museets verksamhet.

RISKHANTERING

Stiftelsen förverkligar sitt syfte genom att dela ut stipendier för medicinsk forskning samt genom att upprätthålla konstmuseet Villa Gyllenberg. Medlen för detta erhåller

stiftelsen från avkastningen på placeringstillgångarna. Avkastningen utgörs främst av dividender, räntor, vinstandelar från fondplaceringar och intäkter från fastighetsplaceringarna. För stiftelsen är det därför av största vikt att säkerställa att denna avkastning är förhållandevis förutsägbar och uppvisar en stabil tillväxt. Avkastning är givetvis beroende av den allmänna ekonomiska utvecklingen, vilken stiftelsen inte kan påverka. Däremot eftersträvar stiftelsens styrelse, finansråd och VD att genom de principer som fastställts i placeringspolitiken säkerställa att avkastningen i förhållande till riskerna är god. Stiftelsen är en långsiktig placerare med en placeringsportfölj där aktiernas andel är betydande. En viss fluktuation i intäkterna kan därför förväntas och bör accepteras. Då stiftelsens egendom till övervägande del utgörs av aktierelaterade placeringar och fastighetsegendom, skapar det ett relativt gott skydd mot att placeringarnas realvärde inte skall drabbas vid eventuell inflation.

För fastighetsinnehavets del är de största riskerna förknippade med otillräckligt underhåll i fastigheterna vilket kan medföra akuta och oplanerade reparationer med avbrott i hyresintäkterna och oförutsedda kostnader som följd. Denna risk hanteras genom att för varje fastighet uppgöra långsiktiga reparations- och saneringsplaner. Stiftelsens fastighetsinnehav består av bostadshus med främst mindre lägenheter på centrala lägen i Helsingfors, varför risken för att utrymmen står tomma bedöms som liten. Fastigheterna är försäkrade enligt fullvärdesprincipen.

Med undantag för ett enstaka aktieinnehav är såväl värdepappers- som fastighetsinnehavet väl diversifierat vilket minskar risken för att en enskild placering inverkan på avkastningen blir avgörande då det gäller möjligheterna att förverkliga syftet.

Verksamheten i konstmuseet Villa Gyllenberg bedrivs enligt gängse principer för riskhantering i konstmuseer av motsvarande slag. En facilitetsrapport har utarbetats för fastigheten. För museets verksamhet har därtill en separat säkerhetskartläggning och riskhanteringspolicy uppgjorts. Försäkringsvärden, brandsäkerhet, larmsystem och upphängningsteknik motsvarar dagens krav.

Stiftelsen arbetar med en liten organisation vilket givetvis leder till ett stort nyckelpersonsberoende. För att underlätta hanteringen av denna risk är dokumentering av beslut, arbetsuppgifter och processer en del av det dagliga arbetet såväl i stipendiehanteringen, i museiverksamheten som inom förvaltningen.

UTSIKTER INFÖR ÅR 2018

Utsikterna för stiftelsens ekonomi år 2018 är stabila trots att osäkerheten gällande utvecklingen på placeringsmarknaderna är hög. Avkastningen i form av dividender, vinstandelar och fastighetsnetto förväntas vara på samma nivå som år 2017.

Bokslut

Resultaträkning

	Not.	I.I.–31.12.2017	I.I.–31.12.2016
ORDINARIE VERKSAMHET			
Medicinsk understödsverksamhet	1.		
Intäkter		8 075,00	
Stipendier		-949 250,00	-899 250,00
Återtagna stipendier		61 100,00	161 035,39
Universitetsdonationer		-150 000,00	-675 000,00
Symposiekostnader		-86 996,76	
		-1 117 071,76	-1 413 214,61
Museiverksamhet	2.		
Intäkter		154 070,63	32 995,24
Personalkostnader	3.	-320 075,83	-281 012,84
Avskrivning		-23 556,22	-18 643,38
Övriga kostnader		-589 467,57	-401 245,86
		-779 028,99	-667 906,84
Förvaltning			
Personalkostnader	3.	-487 155,84	-431 730,63
Avskrivning		-5 367,76	-6 543,85
Övriga kostnader		-237 323,70	-227 331,08
		-729 847,30	-665 605,56
Resultat av ordinarie verksamhet		-2 625 948,05	-2 746 727,01

	Not.	I.I.–31.12.2017	I.I.–31.12.2016
PLACERINGSVERKSAMHET			
Intäkter			
Hyror	4.	1 638 191,31	1 636 191,68
Dividender	5.	2 134 403,57	1 935 832,87
Övriga placeringsintäkter	5.	898 395,80	727 175,45
		4 670 990,68	4 299 200,00
Realisationsvinster	6.	856 839,26	14 925,57
		5 527 829,94	4 314 125,57
Kostnader			
Fastigheter	4.		
Avskrivningar		-174 506,83	-181 858,86
Övriga kostnader		-625 981,06	-426 594,34
Aktielägenheter		-154 242,20	-200 328,73
		-954 730,09	-808 781,93
		0,00	0,00
Realisationsförluster	7.	-213 536,56	-205 463,42
Övriga finansiella kostnader		-12 212,00	-6 293,53
		-1 180 478,65	-1 020 538,88
Resultat av placeringsverksamhet		4 347 351,29	3 293 586,69

EXTRAORDINARIE INTÄKTER OCH KOSTNADER

Fusionsvinster	8.		1 623 812,76
SKATTER		-21 555,24	-6 134,23
Räkenskapsperiodens resultat		1 699 848,00	2 164 538,21

48

49

Balansräkning

	Not.	31.12.2017	31.12.2016
AKTIVA			
BESTÅENDE AKTIVA			
Immateriella tillgångar		49 139,04	49 139,04
Materiella tillgångar			
Tomter	9,10.	689 570,85	689 570,85
Byggnader	9,10.	517 603,80	539 170,63
Aktier och andelar			
Konstverk	11.	4 444 071,60	4 234 071,60
Maskiner och inventarier	9.	30 981,55	38 063,54
		5 682 227,80	5 500 876,62
Placeringar			
Tomter	9,12.	93 948,48	93 948,48
Byggnader	9,12.	4 178 846,28	4 352 964,87
Fastighetsaktier	9.	3 300 999,69	3 333 766,27
Aktier och fondandelar	13.	97 593 840,42	87 843 689,47
		105 167 634,87	95 624 369,09
RÖRLIGA AKTIVA			
Kortfristiga fordringar			
Hysesfordringar		29 763,14	21 883,79
Övriga fordringar		85 663,32	38 263,06
		115 426,46	60 146,85
Förskottsbetalda stipendier			92 500,00
Kassa och bank		1 695 239,25	801 996,58
Aktiva totalt		112 709 667,42	102 129 028,18

	Not.	31.12.2017	31.12.2016
PASSIVA			
EGET KAPITAL			
Grundfonder		32 654 935,29	32 654 935,29
Värderegleringsfonder	14.	51 949 879,94	43 215 187,25
Dispositionsfond		22 295 546,08	20 131 007,87
Räkenskapsårets vinst		1 699 848,00	2 164 538,21
		108 600 209,31	98 165 668,62
RESERVERINGAR			
	15.	3 332 604,32	3 332 604,32
FRÄMMANDE KAPITAL			
Kortfristigt kapital			
Olyfta stipendier		14 000,00	192 050,00
Kontoskulder		66 401,62	31 031,95
Förskottsbetalning PE-lån		566 964,27	360 661,08
Resultatregleringar		129 487,90	47 012,21
		776 853,79	630 755,24
Passiva totalt		112 709 667,42	102 129 028,18

50

51

Finansieringsanalys

	tEUR 2017	tEUR 2016
Ordinarie verksamhet		
Medicinska stipendier och understöd	-1 064	-1 528
Museiverksamhet, netto	-966	-778
Förvaltning	-650	-652
Ordinarie verksamheten, netto	-2 680	-2 958
Placeringsverksamhet		
Fastighetsnetto	836	1003
Dividender	2134	1936
Vinstandelar från fonder	884	719
Räntor och övriga intäkter/kostnader	3	2
Nettoförändring i placeringar (- ökning/+ minskning)	-264	-108
Förändring i fordringar/skulder	-20	-54
Placeringsverksamhet, netto	3 573	3 498
Netto kassaflöde	893	540
Likvida medel vid räkenskapsperiodens början	802	262
Likvida medel vid räkenskapsperiodens slut	1 695	802

52

Noter till resultaträkningen

	2017	2016
I. Medicinsk understödsverksamhet		
Symposieintäkter	8 075,00	
Allmänna fonden, forskningsstipendier	-526 900,00	-526 900,00
Steinerfonden, forskningsstipendier	-264 600,00	-264 600,00
Steinerfonden, fortbildnings o. projektstip.	-107 750,00	-107 750,00
Återtagna stipendier	61 100,00	161 036,39
Symposiekostnader	-86 996,76	
Sekelskaparna Finland 100	-50 000,00	
Universitetsdonationer	-150 000,00	-675 000,00
Medicinsk understödsverksamhet	-1 117 071,76	-1 413 213,61
2. Museiverksamhet		
Intäkter	154 070,63	32 995,24
Kostnader		
Personalkostnader	-320 075,83	-281 012,84
Fastighetsunderhåll	-213 456,97	-186 587,31
Avskrivningar	-23 556,22	-18 643,38
Övriga kostnader	-376 010,60	-214 658,55
Museiverksamhet	-779 028,99	-667 906,84
3. Personalkostnader		
Löner och arvoden till närståendekretsen	217 376,80	221 609,70
Övriga löner och arvoden	445 134,45	358 200,96
Pensionskostnader	117 900,57	99 841,78
Övriga lönebikostnader	26 819,85	33 091,03
	807 231,67	712 743,47
Naturaförmåner till närståendekretsen	35 877,60	31 032,00
Naturaförmåner till övriga	13 148,40	12 927,60
	49 026,00	43 959,60
Stiftelsens personal har under året bestått av kanslipersonal, museipersonal och timanställda guider. Omräknat till heltidsanställda var stiftelsens personal 7 personer		
4. Fastighetsplaceringar		
Hyror		
Fastigheter	1 145 034,23	1 152 351,31
Aktielokaler	493 157,08	483 840,37
	1 638 191,31	1 636 191,68
Kostnader för fastigheter		
Driftskostnader	-428 726,51	-359 828,89
Reparationer	-197 254,55	-66 765,45
Avskrivningar	-174 506,83	-181 858,86
	-800 487,89	-608 453,20

33

	2017	2016
Kostnader för aktielägenheter		
Vederlag	-129 774,50	-132 163,64
Reparationer, förvaltn. och driftskostnader	-24 467,70	-68 165,09
	-154 242,20	-200 328,73
Fastighetsnetto	683 461,22	827 409,75
5. Värdepappersplaceringar		
Dividender		
Börsnoterade aktier	1 681 864,71	1 550 634,27
Övriga aktier	452 538,86	385 198,60
	2 134 403,57	1 935 832,87
Övriga placeringsintäkter		
Vinstandelar	883 659,45	719 101,33
Ränteintäkter	14 736,35	8 074,12
	898 395,80	727 175,45
6. Realisationsvinster		
Värdepapper	528 781,84	14 925,57
Fastighetsplaceringar	328 057,42	
	856 839,26	14 925,57
7. Realisationsförluster		
Värdepapper	-213 536,56	-205 463,42
8. Fusionsvinster		
Wintros Oy Ab		864 908,51
Fastighets Ab AG		441 028,70
Fastighets Ab SG		317 875,55
		1 623 812,76

54

Noter till balansräkningen

9. De materiella tillgångarna och fastighetsplaceringarna är upptagna i bokslutet till ursprungliga anskaffningsutgifter utökade med aktiverade reparationer. Byggnader avskrivs med 4% på restvärdet.

Kansliets och museets inventarier avskrivs med 20% på restvärdet.

Stiftelsens ägoandel i bostadsaktiebolag om den överstiger 50% framgår av följande uppställning:

Bolagets namn	Ägoandel %	Bokföringsvärde
Asunto Oy Töölönkatu 34 Bost. Ab	96	3 189 878,24

10. Byggnader och tomter

	31.12.2016	Avskrivning	31.12.2017
AG och SG, tomter	689 70,85		689 570,85
Villa Gyllenberg	539 170,63	-21 566,83	517 603,80
			1 207 174,65

11. Konstverk

Den ursprungliga konstsamlingens värde utgörs av värdet som angavs då stiftelsen emottog donationen. Verk som införskaffats efter 1977 har bokförts till inköpspris. Årets nyinköp uppgick till € 210 000.

12. Tomter, byggnader och fastighetsaktier

	31.12.2016	Ökning/ minskning	Avskrivning	Bokföringsvärde 31.12.2017	Uppskattat marknadsvärde 31.12.2017
Tomter	93 948,48			93 948,48	44 700 000,00
Byggnader	4 352 964,87		-174 118,59	4 178 846,28	
Fastighetsaktier	3 333 766,27	-32 766,58		3 300 999,69	

55

Fastighetsinnehavens marknadsvärde har uppskattats enligt Statistikcentralens uppgifter om priset eur/m² på bostäder av motsvarande storlek och på motsvarande läge som stiftelsens innehav.

13. Aktier och andelar

	Bokföringsvärde 31.12.2016	Ökning	Försäljning till bokföringsvärde	Bokföringsvärde 31.12.2016	Kursjusterat värde 31.12.2017
Börsaktier	49 561 238,42	294 517,84	-3 441 709,07	46 414 047,19	52 607 885,12
Placeringsfonder	31 463 620,06	11 529 575,16	-7 993 906,46	34 999 288,76	37 281 519,83
Indexobl. och -lån	1 268 558,33	500 000,00	-759 225,00	1 009 333,33	1 028 969,44
Private Equity-lån	1 700 863,75	886 205,79		2 587 069,54	2 826 057,12
Onoterade aktier	3 849 408,91			3 849 408,91	3 849 408,91
	87 843 689,47			88 859 147,73	97 593 840,42

Noterade aktier och andelar har värderats till marknadsvärde den 31.12.2017.

Förändringen i marknadsvärde har förts mot värderegleringsfonden för värdepapper.

Lånelimit om 1 800 000 € i SEB. Stiftelsens Wärtsilä-aktier har pantsatts som säkerhet.

Resterande förbindelser till placeringslån bundna till private equity placeringar uppgår till 5 589 995,76 euro.

14. Värde regleringsfond

	2017	2016
Fastigheter	690 741,08	690 741,08
Värdepapper	51 259 138,86	42 524 446,17
	51 949 879,94	43 215 187,25

Till värde regleringsfonden förs den förändring i noterade värdepappers gängse värden som skett under bokföringsperioden. Då värdepapper realiseras bokas skillnaden mellan försäljningsvärdet och värdet i försäljningsårets ingående balans som försäljningsvinst/förlust i resultaträkningen.

15. Frivilliga reserveringar

	2017	2016
Allmänna fonden	600 000,00	600 000,00
Steinerfonden	600 000,00	600 000,00
Saneringsres., fastigheter	400 000,00	400 000,00
Saneringsres., lägenheter	950 000,00	950 000,00
Res. för museiverksamhet	782 604,32	782 604,32
	3 332 604,32	3 332 604,32

Använda bokföringsböcker

Stiftelsens bokföring har förts med programmet EmCe Taloushallinto som Hosting-version. Automatisk säkerhetskopiering av bokföringsmaterialet och programuppdateringar hör till serviceavtalet. Som datalistor finns en huvudbok och dagbok samt resultat- och balansräkning utskrivna på laserprinter. Resultat- och balansräkningen, bilageuppgifter och övriga bokslutsspecifikationer är renskrivna på Excel.

56

Bokslutets underskrifter

Per-Henrik Groop

Magnus Bargum

Berndt Arell

Henrik Enckell

Kaj Hedvall

Susanne Homén-Lindberg

Ruth Illman

Kai Kartio

Mikael Knip

Tom Pettersson

Viveca Söderström-Anttila

Jannica Fagerholm

Över verkställd revision har i dag avgivits revisionsberättelse

Helsingfors den 15.5.2018

ERNST & YOUNG AB
CGR-samfund

Bengt Nyholm, CGR

57

Revisionsberättelse

Till styrelsen för Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse sr

REVISION AV BOKSLUTET

UTTALANDE

Vi har utfört en revision av bokslutet för Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse sr (fo-nummer 0221097-6) för räkenskapsperioden 1.1- 31.12.2017. Bokslutet omfattar balansräkning, resultaträkning, finansieringsanalys och noter till bokslutet.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet en rättvisande bild av stiftelsens ekonomiska ställning samt av resultatet av dess verksamhet i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut och det uppfyller de lagstadgade kraven.

GRUND FÖR UTTALANDET

Vi har utfört vår revision i enlighet med god revisionsred i Finland. Våra skyldigheter enligt god revisionsred beskrivs närmare i avsnittet *Revisorns skyldigheter vid revision av bokslutet*. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt de etiska kraven i Finland som gäller den av oss utförda revisionen och vi har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa. Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

STYRELSENS OCH VERKSTÄLLANDE DIREKTÖRENS ANSVAR FÖR BOKSLUTET

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för upprättandet av bokslutet och för att bokslutet ger en rättvisande

bild i enlighet med i Finland ikraftvarande stadganden gällande upprättande av bokslut samt uppfyller de lagstadgade kraven. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta ett bokslut som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av bokslutet ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om man avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

REVISORNS SKYLDIGHETER VID REVISION AV BOKSLUTET

Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida bokslutet som helhet innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsred alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och

anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i bokslutet.

Som del av en revision enligt god revisionsred använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- › identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i bokslutet, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- › skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- › utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i ledningens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- › drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet

om fortsatt drift vid upprättandet av bokslutet. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i bokslutet om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om bokslutet. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.

- › utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i bokslutet, däribland upplysningarna, och om bokslutet återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera de som har ansvar för stiftelsens styrning om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

**ÖVRIGA RAPPORTERINGS-
SKYLDIGHETER**

ÖVRIG INFORMATION

Styrelsen och verkställande direktören ansvarar för den övriga informationen. Övrig information omfattar informationen i verksamhetsberättelsen. Vårt uttalande om bokslutet täcker inte övrig information.

Vår skyldighet är att läsa informationen i verksamhetsberättelsen i samband med revisionen av bokslutet och i samband med detta göra en bedömning av om det finns väsentliga motstridigheter mellan informationen i verksamhetsberättelsen och bokslutet eller den uppfattning vi har inhämtat under revisionen eller om informationen i verksamhetsberättelsen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter. Det är ytterligare vår skyldighet att bedöma om verksamhetsberättelsen har upprättats enligt gällande bestämmelser.

Enligt vår uppfattning är uppgifterna i verksamhetsberättelsen och bokslutet enhetliga och verksamhetsberättelsen har upprättats i enlighet med bestämmelserna om upprättande av verksamhetsberättelse.

Om vi utgående från vårt arbete drar slutsatsen att det förekommer en väsentlig felaktighet i informationen i verksamhetsberättelsen bör vi rapportera detta. Vi har ingenting att rapportera gällande detta.

ÖVRIGT UTTALANDE GRUNDAT PÅ LAG

Vår skyldighet är att utgående från den av oss utförda revisionen ge ett uttalande om de omständigheter som förutsätts enligt stiftelselagen 4:2.2 §.

Styrelsen ansvarar för informationen i bokslutet och verksamhetsberättelsen samt för att de ersättningar och arvoden

som betalats till ledamöterna i stiftelsens organ är sedvanliga.

Enligt vår uppfattning ger bokslutet och verksamhetsberättelsen de uppgifter om stiftelsens verksamhet under räkenskapsperioden som är väsentliga för bedömningen av om stadgebestämmelserna om stiftelsens ändamål och verksamhetsformer har följts. Arvoden och ersättningar utbetalda av stiftelsen till ledamöterna i stiftelsens organ kan anses vara sedvanliga.

Helsingfors 15.5.2018

Ernst & Young Ab
revisionssamfund

Bengt Nyholm, CGR

Beviljade stipendier 2016–2017

Allmänna fonden, forskningsunderstöd		Beviljat (€)
Aija Anette	Effects of parent-infant closeness and communication on child development.	12 000
Basnet Syaron	Associations of circadian processes with Chronic Diseases.	12 000
Bernardi Luciano	Effect of meditation and slow breathing on respiratory control, cerebral and skeletal muscle oxygenation.	16 000
Blomqvist Carl	Rintasyöpä ja liikunta.	20 000
Engberg Elina	Äidin psyykkisen oireilun yhteydet raskauskomplikaatioihin ja syntyvän lapsen terveyteen.	12 000
Eriksson Johan	Betydelsen av upplevd stress under barndomen på åldringsprocessen och dess betydelse för tarmfloran.	18 000
Erkkola Maijaliisa	Lasten ravitsemuksen ja sosiodemografisen taustan yhteys stressin säätelyyn; DAGIS-tutkimus.	15 000
Eskola Eeva	FinnBrain-raskauskohorttitutkimus, neuropsykologinen osatutkimus.	6 000
Fellman Vineta	Familjecentrerad vård av prematura barn – kan interventionen "sjungande Känguru" förbättra den neuropsykologiska utvecklingen?	30 000
Friberg Lisa	Lapsuuden hoivasuhteissaan traumatistoituneen äidin somaattinen ja psyykinen hyvinvointi, niiden yhteys vanhemmuuteen ja ryhmähoidon vaikutus.	24 000
Grassini Simone	Physiological and neurological correlates of positive health effects of natural environments.	23 000
Hakkarainen Pirjo	Psykososiaalisten tekijöiden vaikutus työssä käyvien tyyppin I diabeetikoiden terveyteen ja työkykyyn	11 500
Haukkala Ari Heikki	Itsekontrollin yhteys painonhallintaan ja siihen liittyviin psykososiaalisiin tekijöihin 7 vuoden seurannassa.	12 000
Hautala Lea	Nuorten syömishäiriöoireilu – haaste kouluterveydenhuollolle.	6 000
Hintsanen Mirka	Childhood antecedents and adulthood outcomes of dispositional compassion. A 31-year long prospective cohort study VANHA.	20 000
Hokkanen Laura	Itsearvioinnin vääristymät nuoruusiässä ja terveydentila 40 vuotiaana – kognition ja geneettisen alttiuden välittäjävaikutukset. Syntymäriskikohortin prospektiivinen 40v pitkittäistutkimus.	12 000
Hovatta Iiris	Inflammation and axonal myelination in stress-induced brain plasticity.	24 000
Hovi Petteri	Sosioekonominen aseman sekä fyysisen ja psyykkisen hyvinvoinnin vaikutus pikkukeskosella havaittuihin aikuisiän terveysriskeihin.	16 200
Ilander Mette	T and NK cell mediated immunity in chronic myeloid leukemia.	4 000
Kajanoja Jani	Aleksitymia, varhaislapsuuden stressi ja oksitosiini.	6 000
Kajantie Eero	Ennen aikaisesti syntyneet aikuiset ja heidän sisaruksensa – malli varhaiseen stressiin liittyvän metabolisen ohjelmoitumisen ymmärtämiseksi.	30 000

60

61

Kalland Mirjam	Families First. Evaluating the efficacy of a mentalization-based group intervention for first-time parents (FAMI-EV).	20 000
Kalso Eija	Understanding the pathophysiology of fibromyalgia. Linking energy metabolism, muscle tension, and psychological factors.	30 000
Karlsson Hasse	The gut-brain axis, a new route for psychosomatic interactions. A FinnBrain birth cohort substudy.	40 000
Karlsson Linnea	The effects of maternal prenatal stress on infant emotion and stress regulation systems. The FinnBrain cohort study.	16 000
Kaseva Nina	Inverkan av prematuritet vid vuxen ålder – stressrespons och sjukdomsrisker.	11 000
Keski-Rahkonen Anna	The interplay of psychosocial factors and genetic risk in anorexia nervosa.	10 000
Kirveskari Erika	Nuorten aivohalvauspotilaiden sentraalisen kivun hoito sarjoittaisella transkraniaalisella magneettistimulaatiolla. Satunnaistettu hoidollinen, lumekontrolloitu tutkimus.	5 000
Kontu-Korhonen Uli	Trio Sairaalan työskentely sekä sairaalamusiikkityön kehittäminen ja ammatillistaminen. Sairaalamusiikkityön tekeminen vastasyntyneiden osastoilla.	12 500
Korhonen Päivi	Mieliala, elämänlaatu ja itse koettu terveys sydän- ja verisuonisairauksien ennustajana.	4 000
Lapinleimu Helena	Ulkomailla Suomeen adoptoitujen lasten fyysinen ja psyykinen terveydentila. FinAdo 2 -jatkotutkimus.	15 000
Lehtimäki Terho	Early life psychosocial adversities and life-long psychosocial factors, epigenetic profiles and the risk of cardio-metabolic diseases in Finns.	12 000
Lehto Ulla-Sisko	Syöpään sairastuneiden sosiaalinen pääoma, hyvinvointi terveys ja toipuminen. Seurantatutkimus sosiaalisten resurssien vaikutuksesta potilaiden elämänlaatuun ja elinaikaan.	10 000
Lindsberg Perttu	Stressin merkkiaineet aivoverenvuodon ja aivoinfarktin akuuttivaiheessa.	26 000
Marttunen Mauri	Stressi, psykososiaaliset voimavarat ja psykosomaattinen oireilu – 16-vuotiaiden nuorten seurantatutkimus 22, 32 ja 42 vuoden iässä.	20 000
Meri Seppo	Nationwide analysis of paroxysmal nocturnal hemoglobinuria in Finland.	18 000
Mikkonen Maiju	Childhood poverty, stress and cardiovascular health in adulthood.	12 000
Mustjoki Satu	Syövän immuunivaasiomekanismit pahanlaatuisissa verisairauksissa	40 000
Nousiainen Niko	Äidin raskausdenaikaisen psykiatrisen oireilun ja sytokiiniprofiilin vaikutukset syntyvään lapseen. Väitöskirjatutkimus, FinnBrain -syntymäkohortti.	12 000
Näsänen-Gilmore Selja	Early life stress and the development of lung function in adolescence and adulthood in two country context, Finland and Bangladesh.	13 200
Osika Walter	Participation in mind and body exercises and its relation to psychosomatic health.	12 000
Paunio Tiina	Epigenetic changes mediating the risk of psychological stress for dementia.	30 000
Pesonen Anu-Katriina	Sleep Helsinki! New interventions to improve adolescent sleep regulation.	12 000
Pohjolainen Veera	Syömishäiriöiden hoidon vaikuttavuus.	4 000
Poikonen Hanna Liisa	Musiikin ja tanssin synnyttämät neuraaliset vasteet aivoissa. Väitöskirjatutkimus.	12 000

62

Porkka Kimmo	Philadelphia-kromosomiposiitiivisen akuutin leukemia parantava hoito.	18 000
Raij Tuukka	Contribution of adverse life events to mental-health-related brain-imaging markers in healthy adults.	12 000
Rautelin Mona	Kryptisk graviditet som psykosomatiskt fenomen i alla tider.	8 000
Räikkönen Katri	Maternal psychosocial stress during pregnancy, glucocorticoids and neurodevelopmental outcomes of her child.	20 000
Saarela Jan	Forced migration at childhood – are there long-term health effects?	10 000
Sares-Jäske Laura	Self-report dieting and weight loss as predictors of changes in body composition and type 2 diabetes mellitus incidence.	8 000
Scheinin Noora	Longitudinal brain imaging with different modalities to unravel mechanisms between prenatal and postnatal early stress and child brain development. The FinnBrain Birth Cohort Neuroimaging Project.	26 400
Sihvonen Aleks	Musiikin kuuntelun vaikutus aivoverenkiertohäiriön aiheuttamaan akuuttiin stressireaktioon ja potilaan kuntoutumiseen.	10 000
Sinervä Eija	Mielialaoireilun vaikutukset vanhemman kykyyn tulkita vauvan tunteita. Yhteys hoivakäyttäytymiseen ja lapsen kehityksellisiin riskeihin.	8 000
Solin Pia	Health-related behaviours and mental well-being. The FinHealth 2017 survey.	10 000
Sourander Leif André	Tidigt, familjecentrerat ingripande i och förebyggande av barns psykosomatiska och mentala problem.	30 000
Tikkanen Roope	Serotoniini 2B – reseptorigeenimutaatio psyyken ja sooman sairauksien yhdistävänä tekijänä.	15 000
Toivanen Riikka Maria	“Now I can think about the baby” – Getting more understanding to the fear of childbirth	6 000
Torppa Ritva	Musiikkitoiminta – tie sisäkorvaistutetta käyttävien lasten parempaan puheen havaitsemiseen ja puhekielen kehitykseen.	20 000
Tuomi Tiinamaija	Stressin, depression ja inihäiriöiden yhteys metabolisen oireyhtymän ja diabeteksen kehittymiseen.	20 000
Uusitupa Henna-Maria	Suojaako äidinmaito ja imetys vauvaa äidin raskausaikaiselta psyykkiseltä kuormittuneisuudelta sekä syömishäiriön sukupolvien väliseltä siirtymiseltä?	15 000
Vehniäinen Noora	Suolisto-oireisen lehmänmaitoallergian diagnostiikan parantamisen seurantatutkimus.	4 000
Veijola Juha	Traumatic childhood adversities, temperament, metabolism and brain functions. The Oulu Brain and Mind study.	20 000
Veromaa Veera	Naisten ideaali kardiovaskulaariterveyden yhteys psykososiaalisiin riskitekijöihin, työhyvinvointiin ja elintapaintervention vaikutus näihin.	5 000
Väliaho Anniina	Raskausviikoilla 22–23 syntyneiden pikkukeskosten pitkäaikaisennuste, toimintakyky ja elämänlaatu.	12 000
Vääräsmäki Marja	Mielenterveyden sukupolviset ja ylisukupolviset vaikutukset raskausdiabeteksen kehittymiseen, kulkuun ja epigeneettisiin mekanismeihin.	15 000
Wartiovaara-Kautto Ulla	Akuuttiin lymfoblastileukemiaan (ALL) liittyvä hyytymisasiivisuus taudin ennustetekijänä ja mahdollisena hoidon kohteena.	20 000
Weiderpass Elisabete	Missnöje med kroppsbilden och ätstörningssymptom som determinanter för viktstatus bland barn och unga. Fin-HIT-Hälsa i Tonåren.	15 000
Totalt		1 053 800

63

Steinerfonden, forskningsunderstöd

Andermo Susanne	Instrumentutveckling för mätning av transition, existentiellt vårdande och hälsa – utvecklad i antroposofisk vårdmiljö.	8 000
Arman Maria	En värld av smärta och lidande. Narrativa studier av kvinnor som söker antroposofisk och konventionell vård.	15 000
Brandenburg Cecilia von	Well-being at work through art – Expectations, wishes and beliefs	10 000
Bytautas Jessica	Sick jokes - Towards a hermeneutic phenomenology of humour as a means to confront existential suffering in patients at the end of life.	18 000
Eriksson Johan	Sanning, självkunskap och psykisk hälsa.	10 000
Falkenberg Torkel	Effekter av antroposofisk integrativ vård på patienter med kronisk smärta med avseende på livskvalitet, patienters upplevelser och genomstabilitet. Existentiell Genomik – Fas 2.	40 000
Granstedt Artur	Jordbruk för ett hållbart klimat. Vallodlingen och de idisslade djurens klimatpåverkan. Fallstudier på biodynamiska gårdar.	10 000
Haanila Heidi	Miten 'minä' määritellään? Neurofilosofinen analyysi itsetietoisuudesta.	12 000
Harrasova Gulnara	The impact of spirituality and religiosity on mental health in Finnish families.	6 000
Heikius Fredrik	Med sikte på hållbar produktion & bättre folkhälsa genom alternativa livsmedelskedjor i ett ruralt perspektiv.	12 000
Helsingin Rudolf Steiner -koulun kannatusyhdistys ry	Steinerpedagoginen terapiatoiminta koulussa: Terapialääkäri, hoitoeurymia ja kuvataideterapia sekä psykologi, kuraattori, erityiopetus ja koulunkäyntiavustajat.	50 000
Hök Nordberg Johanna	The Use of Anthroposophic Herbal Medicine in Sweden. Patients' and Providers' Perspectives.	10 000
Hökkä Minna Karin	Syöpää sairastavan saattohoitopotilaan kivunhoito kotona. Perheen ja hoitohenkilökunnan näkökulma.	12 000
Kantonen Oskari	The neural mechanisms of human consciousness and anesthesia.	24 000
Kokkinen Nina	Henkisyys 1900-luvun vaihteen suomalaisessa kuvataidekulttuurissa. Uskonnon, tieteen ja taiteen kytköksiä tarkasteleva väitöstutkimus.	4 000
Krantz Göran	Can artistic activity, as used in phenomenology of artistic practice, be an educational device for self-care that reduce stress related psychosomatic ill health among students.	10 000
Lindfors Olavi	Does psychoanalysis provide more sustained benefits in health and functioning than long-term psychodynamic psychotherapy? A 10-year follow up-study.	26 400
Noreika Valdas	Subjective experiences during anaesthetic-induced loss of responsiveness.	10 000
Pietikäinen Maija	Erolasten psykosomaattinen kuntoutus taideterapian avulla.	6 000
Piili Reetta	Decision making in end-of-life care among Finnish physicians and medical students.	6 000
Pölkki Tarja	Lääkkeettömien menetelmien vaikuttavuus lasten kivun, pelon ja stressin lievittämisessä.	15 000
Raevuori-Helkamaa Anu	Mindfulness rintasyövän sairastaneiden potilaiden kuntoutuksessa: lievittääkö tietoisien läsnäolon aktiivinen harjoittaminen rintasyövän sairastaneiden psyykkisiä oireita? Pilottitutkimus.	8 000
Ristseppä Heidi	The effect of prenatal yoga group intervention during third trimester pregnancy on early life stress.	12 000

Sandman Nils	Painajaiset ja hyvinvointi.	6 000
Saukko Päivi	Musiikki ja musiikkiterapia kehitysvammaisten ihmisten mielenterveyden edistäjänä.	6 000
Siltala Markku	Kokemuskertomukset kuolleen läsnäolosta, sekä kokemusten vaikutus käsityksiin elämästä ja kuolemasta. Uskontotieteellinen monografiaväitöskirja.	10 000
Slotte Åsa	Diagnosens mening ur ett etiskt perspektiv.Postdoktoral forskning om ett etiskt sjukdomsbegrepp.	15 000
Snellman-korkeakoulun kannatusyhdistys ry. / Tutkimusosasto	Kasvatuksen- ja yhteiskuntatutkimuksen uusi aalto.	150 000
Sundberg Tobias	Anthroposophic Integrative Medicine in Sweden (AIMS) – Final analysis and dissemination of a retrospective comparative registry study of cost and effects.	20 000
Swartz Jackie	How pesticides from foods affect school children.	10 000
Talvitie Vesa	Tutkimus mahdollisuudesta luoda "naturalistinen" teoria psykoterapiasta.	6 600
Terhune Devin	Placebo responsiveness through the lens of heterogeneity in hypnotic suggestibility.	10 000
Tolmunen Pirkko	Beröringens betydelse inom professionell vård.	8 000
Understödsföreningen för Rudolf Steiner skolan i Helsingfors rf	Steinerpedagogisk terapiverksamhet i skolan: Terapiläkare, skolpsykolog, skolkurator, läke-eurymia och konstterapi (målningsterapi) samt speciaundervisning och musikterapi.	50 000
Valli Katja	The neural mechanisms and content of subjective experiences during sleep and anesthesia.	15 000
Volanen Salla-Maarit	Tietoisuustaidoiksi kutsuttujen tarkkaavaisuusharjoitusten vaikuttavuus suomen- ja ruotsinkielisten ala- ja yläkoululaisten tarkkaavaisuuteen, stressinhallintaan, mielenterveyteen, oppimisvalmiuksiin, onnellisuuteen ja myötätuntoon. Terve Oppiva Mieli (TOM) – RCT tutkimushanke.	10 000
Vuolanto Pia	Antroposofisen lääketieteen tutkimuksen asema ja edellytykset Suomessa.	13 200
Totalt		529 200

Steinerfonden fortbildnings- och projektstipendier

Ahti Albert	700	Mäkilä Marja Kristiina	6 100
Ahtiainen Helena	700	Männistö Anne	700
Alfthan Nina Harriet Marina	700	Niskanen Riitta	700
Antroposofisen lääketieteen yhdistys ry.	8 000	Nordling Matti	700
Antroposofisen terapian yhdistys ry.	5 000	Nylund Rolf	1 200
Aurinkopiha ry.	2 500	Okkonen Pentti	700
Boguslawski Julia von	700	Okkonen Pirkko	700
Demeter- lehti	4 000	Oksman Auli Marjaana	700
Engström Maija	700	Paasiala Minttu	1 500
Ernamo Heini	3 000	Pajunen Mauri	3 000
Federer-Rahkonen Claire	700	Pakkanen Airi	700
Gull Martin	700	Penninckx Anna-Maija	700
Heikka Mervi	700	Pohjasniemi Kirsti	700
Hellstén Ira	700	Rahijärvi Kristo	700
Huhtala-Salmisto Tuula	700	Rantalainen Arjaliisa	2 400
Huhtinen Riitta-Maija	700	Reinikka Päivi	700
Huistinoja Pia	6 000	Riipinen Nina	700
Iffill Oliver	700	Rinkinen Leena	700
Isola Taina	700	Rinkinen Rauno	700
Jurvelius Nelly	700	Romppanen Mikko	700
Järvelä Outi	1 300	Rännäri Susann	700
Kallio Sakari	2 500	Salmisto Harri	700
Kankaanpää-Bauer Tajja	700	Silvan-Egholm Riitta	700
Kanniainen Irmeli	700	Silvasti Kerstin	700
Karkia Tuula	700	Snellman-korkeakoulu, ruotsinkielinen hoitpedagogiikan linja	30 000
Karlsson Lars	6 000	Snellman-korkeakoulun kannatusyhdistys ry.	20 000
Keltti Kirsi	700	Soljama Helena	700
Keski-Rahkonen Anna	5 000	Somero Anne-Marie	700
Knutar Leni	1 000	Steiner-taideseminaari	4 000
Korppi-Tommola Johanna	700	Suhonen Sanna	700
Kostiainen Pirjo	400	Sulander Salme	700
Kurppa Reijo Paul	700	Suomela Lea	700
Laakko Jessica	700	Suomen antroposofisen lääketieteen lääkäriyhdistys ry. SALLY	3 000
Laine-Wager Kirsi	1 800	Suomen eurytmia-terapeutit ry.	7 000
Laulaja Tiina	1 100	Suomen Terveysjärjestö STJ ry.	10 000
Lehtonen Anja	700	Teckenberg-Jansson Pia	700
Leikas-Mieho Päivi	1 000	Tiitta Leena	700
Mahlamäki Tiina	3 000	Tolmunen Pirkko	700
Marjatta-koulun terapiaryhmä	8 000	Torkko-Laaksonen Maija	1 000
Melin Margit	3 000		
Murto Henri	1 000		

Tuomainen Minna	600
Tuovinen Hannu	700
Tuovinen Jaana	700
Ulkuniemi Sirpa	1 500
Vahviala Pirjo	700
Valkonen Kirsti	2 000
Vallius Outi	700
Vanhustyöyhdistys Sofia ry.	10 000
Vanhustyöyhdistys Sofia ry.	3000
Virta Osmo	700
Vitikka Marja-Leena	700
Vuori Maarit	700
Westerlund Jasmine	3 000
Zimmermann Peter	3 000
Österlund Yvonne	400
Totalt	215 500

Universitetsunderstöd

Turun yliopisto	150 000
-----------------	---------

Signe och Ane Gyllenbergs stiftelse sr

Georgsgatan 4 A 5
00120 Helsingfors
+358 9 647 390
gyllenbergs.fi

Villa Gyllenberg

Granöstigen 11
00340 Helsingfors
+358 9 647 390
gyllenbergs.fi/villa-gyllenberg

